

Školní vzdělávací program
pro předškolní vzdělávání

OKNO DO SVĚTA

č. j. ZSB 154/21

**NEBUŽ SMUTNÝ, JEN SE SMĚJ,
NA VŠECHNO SE PODÍVEJ.
OKNEM KOUKNI HNED,
NA TEN KRÁSNÝ SVĚT.**

CÍL: Dovést dítě na konci jeho předškolního období k tomu, aby v rozsahu svých osobních předpokladů a možností získalo věku přiměřenou fyzickou, psychickou a sociální samostatnost a základy pro jeho další rozvoj a učení pro jeho celý život.

OBSAH:

1.	Identifikační údaje.....	3
2.	Obecná charakteristika školy.....	4
3.	Podmínky vzdělávání.....	5
3.1.	Věcné podmínky.....	5
3.2.	Životospráva.....	6
3.3.	Psychosociální podmínky.....	7
3.4.	Organizace chodu MŠ.....	8
3.5.	Řízení mateřské školy.....	9
3.6.	Personální a pedagogické zajištění.....	10
3.7.	Spoluúčast rodičů.....	11
4.	Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.....	11
4.1.	Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními.....	12
4.2.	Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními v MŠ.....	12
4.3.	Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními.....	12
4.4.	Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka.....	13
5.	Vzdělávání dětí nadaných.....	13
6.	Vzdělávání dětí od dvou do tří let.....	13
6.1.	Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let.....	14
7.	Organizace vzdělávání.....	15
7.1.	Charakteristika jednotlivých tříd.....	16
8.	Charakteristika vzdělávacího programu.....	17
8.1.	Vzdělávací cíle a záměry, filozofie školy.....	17
8.2.	Klíčové kompetence.....	19
8.3.	Formy a metody vzdělávání.....	22
8.4.	Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí (se SVP, nadanými a 2-3letými).....	22
9.	Vzdělávací obsah.....	23
9.1.	Integrovaný blok.....	23
9.2.	Jednotlivé integrované bloky.....	24
10.	Okruhy činností a očekávané výstupy.....	37
10.1.	Cíle průběžné.....	37
10.2.	Cíle konkrétní.....	38
10.3.	Konkretizované očekávané výstupy vzdělávacích oblastí.....	38
11.	Obsahová náplň činností vedoucích k cílům pro děti 2 – 3leté.....	49
12.	Desatero pro rodiče dětí předškolního věku.....	53
13.	Evaluace a autoevaluace	57
13.1.	Cíl, metody, prostředky.....	57
13.2.	Kritéria hodnocení.....	58
13.3.	Evaluace ŠVP.....	59
13.4.	Pedagogická evaluace – diagnostika.....	59
13.5.	Evaluace třídních plánů.....	60
13.6.	Evaluace a autoevaluace denní vzdělávací činnosti.....	60
13.7.	Evaluace školy.....	62
PŘÍLOHY:		
č.1.		62
č.2.		64
č.3.		65
Dílčí projekt „Ahoj Země – my tobě, ty nám“.....		68
Dílčí projekt „Práva dítěte“.....		69

1. Identifikační údaje

Název a sídlo školy: Základní škola a mateřská škola Bohdalov

Adresa ZŠ: Bohdalov 205, 592 13 Bohdalov

Telefon: 566 677 123, 737 999 011

e-mail: reditel@zsbohdalov.cz

datová schránka: 7nzy9b

Adresa MŠ: Bohdalov 250, 592 13 Bohdalov

Telefon: 566 677 135, 739 119 836

e-mail: msbohdalov@email.cz

Webové stránky školy: www.zsbohdalov.cz

Právní forma: příspěvková organizace zřízená územním samosprávným celkem (ÚSC)

IČO: 48894231

Ředitel školy: Mgr. Fejtová Jitka

Vedoucí učitelka MŠ: Sobotková Ivana

Zřizovatel: Městys Bohdalov

Bohdalov 250, 592 13 Bohdalov

Telefon: 566 677 137

e-mail: bohdalov@bohdalov.cz

Kapacita školy: 60 dětí

Počet tříd: 3

Provoz školy: 6,00 – 16,00

Zpracoval: Ivana Sobotková – vedoucí učitelka MŠ a kolektiv učitelek mateřské školy

Platnost ŠVP: od 1. 9. 2021, inovován podle měnících se potřeb a zájmů dětí.

Projednáno pedagogickou radou dne: 31. srpna 2021

Rodiče a veřejnost seznámeni se Školním vzdělávacím program v září 2021 a je umístěn u vstupních dveří každé třídy MŠ školy.

2. Obecná charakteristika školy

2.1 Historie mateřské školy Bohdalov:

Historie vzniku MŠ v Bohdalově spadá do roku 1948, kdy se v obci zřizuje MŠ o jednom oddělení. Škola byla prozatímně umístěna v Kulturním domě a byla jí k dispozici pracovna a šatna s tekoucí vodou. Hřiště bylo v těsné blízkosti školy.

V roce 1950 byla škola přeměněna na školu s celodenní péčí. V tomto roce bylo zahájeno i celodenní stravování dětí.

V roce 1965 se MŠ přestěhovala do nových přebudovaných prostor v prvním poschodí požární zbrojnice, kde měla k dispozici dvě herny. Budoucnost ukázala, že kapacita školy nebude stačit. V roce 1978 byla zahájena stavba nové budovy a 16. prosince 1982 byl zahájen provoz tří-třídní MŠ ve dvoupatrové budově se dvěma pavilony a rozlehlou zahradou. Kolaudace v roce 1983. Ve školním roce 1991/92 poklesl počet zapsaných dětí, proto byla otevřena pouze dvě oddělení. Do uvolněného pavilonu se přemístil OU, kde sídlí dosud.

1. 1. 2003 se MŠ sloučila s příspěvkovou organizací ZŠ Bohdalov.

V září 2004 byla zrušena školní jídelna MŠ a strava je zajišťována školní jídelnou ZŠ.

V roce 2014-15 proběhla celková rekonstrukce budovy a v přízemí středního traktu bylo zřízeno zdravotní středisko se samostatným vchodem. Budova je zateplena.

V roce 2016 byla započata revitalizace školní zahrady, v roce 2017 nainstalovány nové zahradní prvky.

2.2 Charakteristika školy

Naše MŠ leží ve středu obce mimo hlavní komunikace. Budova je dvoupodlažní, podsklepená, propojená venkovním i vnitřním schodištěm, charakteristická velkými skleněnými plochami a rovnou střechou. Vnitřní dispozice jsou moderní a flexibilní, vyhovující soudobým požadavkům. MŠ je dvoutřídní s kapacitou 60 dětí. Má 6 stálých zaměstnanců, z toho jsou 4 učitelé.

Navštěvují ji děti z Bohdalova a spádových obcí Chroustova, Pokojova, Rudolce, Kyjova. Dopravní dostupnost je dobrá, parkování je zajištěno v bezprostřední blízkosti školy.

Ve sklepních prostorách je kotelna na plynná paliva, sklad smíšeného materiálu a sklad Úřadu městyse. V prvním podlaží je třída se samostatným vchodem pro mladší děti s názvem „Koťátka“. Nachází se zde i kabinet výtvarných pomůcek, prádelna, sklad zahradních hraček s keramickou pecí. Ve druhém podlaží je třída se samostatným vchodem pro starší děti a předškolní děti s názvem „Medvídci“. Třída má zřízen počítačový koutek. V tomto podlaží je kabinet didaktických a tělovýchovných pomůcek, hlavní přípravná jídla, kancelář vedoucí učitelky, šatna provozních zaměstnanců, sklady prádla, čisticích prostředků a kuchyňského příslušenství, prostor na uskladnění přepravních boxů stravy a dvě samostatné ložnice. V budově se nachází vnitřní nákladní výtah. Zabezpečení vchodu do obou tříd je realizováno elektronickým zabezpečovacím systémem. Každá třída má svoji přípravnou kuchyňku, stolujeme ve svých třídách.

Součástí MŠ je přilehlá prostorná zahrada s háječkem, třemi pískovišti a zahradními herními prvky, která je postupně vybavována podle finančních možností.

Nevýhodou je horší dostupnost různých kulturních nebo sportovních akcí pořádaných pro děti ve městě. Přesto jezdíme autobusem do Městského divadla do Žďáru n. S., Horáckého divadla Jihlava, Městské knihovny M. J. Sychry, vlakem do Nového Města na Moravě apod. Společně se ZŠ absolvujeme plaveckou výuku v Plavecké škole ve Žďáru nad Sázavou. Do MŠ pravidelně zveme divadelní společnosti. Ke kladům patří okolí vesnické školy, které dává dobré podmínky pro realizaci výchovy a vzdělávání dětí, okolní krajina spadá do Přírodního parku Bohdalovsko. Využíváme exkurze do místních podniků, k soukromým chovatelům, hasičské zbrojnice, navštěvujeme výstavy ČSCH s členy Mysliveckého sdružení, krmíme lesní zvěř. Nachází se zde také několik pamětihodností, tyto přispívají k uvědomení si sounáležitosti s naší obcí a přírodou. (Laguna u Bohdalova je přírodní památka s výskytem zvláště chráněných druhů fauny a flóry v tůních, farní kostel sv. Vavřince z konce 14. století a okolí protkané mnoha pověstmi.)

Úzce spolupracujeme se ZŠ, kterou jsme součástí. Např. pravidelně navštěvujeme tělocvičnu ZŠ, společně se žáky se účastníme kulturních vystoupení, navštěvujeme první třídu a při tradičních zvycích kancelář p. ředitelky, ŠJ i starší žáky ve třídách. Paní ředitelka již několik let patří ke členům poroty „školkové“ pěvecké soutěže, žáci z deváté třídy nás navštěvují s mikulášskou družinou a společně pro předškoláky pořádáme setkání s učitelkou ZŠ. Velkou

péči věnujeme také veřejnosti a rodičům – několikrát ročně připravujeme společné odpolední akce pro děti, rodiče a další veřejnost.

Tradicí je dobrá spolupráce s Úřadem městyse Bohdalov.

Filozofií naší školy je vytvořit dětem příjemné a motivující prostředí, uspokojovat jejich základní životní potřeby a vytvořit nejlepší podmínky pro harmonický vývoj osobnosti každého dítěte, tzn. po stránce biologické, fyzické, intelektové, citové a sociální a v tomto duchu položit základy celoživotního vzdělávání všem dětem na základě jejich individuálních možností, zájmů a potřeb.

2.3 Analýza a vize školy

SILNÉ STRÁNKY

- panují vzájemné dobré vztahy mezi všemi účastníky vzdělávání.
- poloha školy, přístupnost školy, prostorná zahrada, keramická pec.
- pracovní vztahy, aktivita vedení a pedagogického sboru, vzdělávání pedagogů.
- informovanost rodičů, spolupráce ZŠ a Úřadu městyse, dobrá spoluúčast rodičů
- podmínky vzdělávání, prostorné světlé třídy vybavené vhodným nábytkem, dostatečné vybavení pomůckami a hračkami
- prostorná zahrada s dostatečným vyžitím pro děti
- doprovodné akce k ŠVP pro děti, rodiče, veřejnost, ochota pedagogů učit se novým věcem.
- 100% kvalifikovanost učitelů

SLABÉ STRÁNKY

- vybavení modernější výpočetní technikou
- chybějící zahradní domek s učebnou
- chceme zapojovat rodiče do dění v MŠ a upevnit tak v dětech pocit kontinuity ve výchově, pomáhat při zlepšování prostředí MŠ
- chybějící prostor pro zázemí pedagog. pracovníků - sborovna

Naše představa ideálně fungující mateřské školy je vytvoření klidného, pohodového prostředí bez stresů, kde budou děti veselé, radující se, samostatné, zdravě sebevědomé děti, které zkoumají a objevují svět radostnou přirozenou cestou prožitkového učení. Zaměřujeme se na zmírnění zjištěných nedostatků a dle možností jejich úplné odstranění, které zkvalitní práci školy a příjemný pobyt všem účastníkům vzdělání.

3. Podmínky předškolního vzdělávání

3.1 Věcné podmínky

- Třídy jsou dostatečně prostorné, světlé, prostorové uspořádání vyhovuje nejrozličnějším skupinovým i individuálním činnostem dětí (domácnost, literární, hudební, výtvarný, počítačový koutek, prostorové stavby, pohybové aktivity). Podlaha je krytá z části kobercem, z části PVC, třídy jsou esteticky vyzdobeny, navazují na ně šatny, kde má každé dítě svůj prostor na ukládání osobních věcí a sociální zařízení dětí. Kapacita MŠ je stanovena na 60 dětí.
- Dětský na zakázku vyrobený nábytek, v hernách šestihranné stolky s dřevěnými židličkami, tělocvičné nářadí, zdravotně hygienické zařízení (umývárny, toalety) i vybavení pro odpočinek dětí jsou přizpůsobeny antropometrickým požadavkům, odpovídají počtu dětí, jsou zdravotně nezávadné a bezpečné a jsou estetického vzhledu.

- Hračky, pomůcky a další doplňky, tematicky i prakticky rozřazeny pro lepší přehlednost, jsou pedagogy i dětmi plně využívány. Odpovídají počtu dětí a jejich věku, jsou průběžně doplňovány, obnovovány a vybírány z hlediska estetického, funkčního a hygienického. Jejich podstatná část je umístěna tak, aby je děti dobře viděly, mohly si je samostatně brát a zároveň se vyznaly v jejich uložení. Na začátku školního roku stanovíme pravidla pro nakládání s nimi.
- Prostředí tříd a šaten je tematicky zdobeno dle ročního období, či záměrů školního vzdělávacího programu. Výzdoba, na které se podílí děti a ostatní dětské práce jsou dobrou motivací pro každodenní příchod nejmenších a pro prezentaci prací dětí.
- Na budovu mateřské školy bezprostředně navazuje zahrada a dětské hřiště. Tato jsou oplocena, v klidném nerušeném místě s dostatkem zeleně a ovocnými stromy. Tyto prostory jsou vybaveny tak, aby umožňovaly dětem rozmanité pohybové a další aktivity. Pro příští období je v plánu vybudovat zahradní domek s učebnou.
- Další vnitřní prostory tvoří kabinety učebních pomůcek, sklad čisticích prostředků a lůžkovin, zázemí pro pedagogické i provozní pracovníce, přípravné kuchyňky, kancelář vedoucí učitelky, ložnice. Všechny vnitřní i venkovní prostory odpovídají hygienickým i bezpečnostním normám. Jednou ročně je prováděna revize veškerého tělovýchovného zařízení a před každým použitím kontrola vizuální.

Záměry kolektivu zlepšující kvalitu vzdělávacího procesu

- Doplnění dalších učebních pomůcek a hraček, didaktické techniky
- Modernizace kabinetů pro lepší uložení didaktického materiálu a pomůcek
- Nákup hraček pro dvouleté děti a děti s podpůrnými opatřeními
- Vybudovat zahradní domek s učebnou, zastínit pískoviště
- Další doplňování odborných časopisů a literatury pedagogů školy (z hlediska vzdělávací nabídky)
- Zřídit zázemí pro práci pedagogů - sborovnu

3.2 Životospráva

- Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava dle platných norem předpisů. Je zachována vhodná skladba jídelníčku, dodržovány technologie přípravy pokrmů a nápojů. Je zajištěn dostatečný pitný režim v průběhu celého dne dítěte v mateřské škole, nápoje jsou ve třídě umístěny na viditelném místě, děti mají volně k dispozici čaj nebo ovocný nápoj. Mezi jednotlivými pokrmy jsou dodržovány vhodné intervaly (3 hod.) Do jídla děti zásadně nenutíme, máme však pravidlo alespoň ochutnání jídla a nápojů. Strava je dovážena z cca 300 m vzdálené školní jídelny při ZŠ Bohdalov za dodržování všech hygienických norem.
- Je zajištěn pravidelný denní rytmus a řád, který je však současně natolik flexibilní, aby umožňoval organizaci činností v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci (aby např. rodiče mohli své děti přivádět podle svých možností, po předchozí domluvě a aby bylo možné reagovat na neplánované události v životě mateřské školy).
- Pobyť dětí venku je zajišťován každodenně a v dostatečné míře vždy s ohledem na okamžitý stav ovzduší či jiných přírodních překážkách (mráz pod 10 stupňů, náledí, silný vítr, déšť, inverze apod.) Procházky nebo individuální či skupinové vyžití na zahradě je přizpůsobováno okamžité kvalitě ovzduší a vede k utužování jejich fyzického a psychického zdraví.
- Děti mají dostatek volného pohybu nejen na zahradě, ale i v interiéru mateřské školy.
- Taktéž odpolední odpočinek respektuje individuální potřeby. Minimální doba na lehátku je třicet minut. Poté je pro děti s nižší potřebou spánku nabízena individuální klidová činnost, tak aby nerušili ostatní, jež klid na lůžku potřebují. Děti ke spánku

nenutíme, odpočinek je vyplněn četbou dětských knih, písničkami zpívanými učitelkou.

- Vedeme děti k samostatnosti při stolování a kulturním stravovacím návykům, samotné paní učitelky jsou vzorem pro děti, jelikož se chovají dle zásad zdravého životního stylu.

Záměry kolektivu zlepšující kvalitu vzdělávacího procesu

- plánování aktivit - děti budou mít i nadále možnost volby časového plánu a respektování tempa každého jednotlivce pedagogem
- pitný režim při pobytu venku je zajištěn individuálně (PET lahev)

3.3 Psychosociální podmínky

- Všichni zaměstnanci školy vytváří dětem i sobě takové prostředí, aby se zde cítili spokojeně, jistě a bezpečně.
- Nové dítě má možnost postupně se adaptovat na nové prostředí i situaci. Rodiče mohou pro své dítě využít individuální adaptační režim, na kterém se dohodnou s třídními učitelkami.
- Adaptační režim: je možno dohodnout individuální čas pobytu v MŠ po dobu prvních 14dní. Rodičům je dána možnost, po dohodě s paní učitelkou, trávit s dítětem určenou dobu společně ve třídě MŠ. Doba strávená v mat. škole se postupně prodlužuje, dítě se osamostatňuje, odpoutává od rodičů a získává citový vztah k učitelce, seznamuje se s novým prostředím i vrstevníky, režimem dne v MŠ, ostatním personálem atd. Při dlouhodobém přetrvávání potíží s adaptací a po konzultaci s pediatrem či PPP je doporučen pedagogem a ředitelkou odklad docházky do MŠ.
- Učitelé respektují potřeby dětí. Děti nejsou neúměrně zatěžovány či stresovány nadměrným spěchem
- Všechny děti mají v naší škole stejná práva, stejné možnosti i stejné povinnosti. Nikdo není znevýhodňován či zvýhodňován, podceňován, zesměšňován.
- Jsou vytvořena jasná pravidla (společně s dětmi) soužití ve třídě v podobě piktogramů srozumitelných pro děti a v písemné podobě ve třídní dokumentaci. Pokud je některé z pravidel porušeno, znovu je připomenuto, prodiskutováno.
- Učitelé se snaží o nenásilnou komunikaci, s dítětem nemanipuluje a zbytečně ho neorganizuje z obavy o časové prostoje. Navozuje vzájemný vztah důvěry a spolupráce, usiluje o to, aby se ve třídě cítilo dobře, odbourává nezdravou soutěživost dětí.
- Převažují pozitivní hodnocení, pochvaly, podporujeme dítě nebát se, pracovat samostatně, důvěřovat si.
- V dětech rozvíjíme citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu, jak ve vztazích k dospělým, tak i dětem.
- Učitelé se dostatečně věnují vztahům ve třídě, nenásilně tyto vztahy ovlivňují prosociálním směrem (prevence šikany a jiných sociálně patologických jevů u dětí)

Záměry kolektivu zlepšující kvalitu vzdělávacího procesu:

- individuálně přizpůsobený adaptační režim při vstupu dítěte do MŠ
- zkvalitnění efektivní komunikace nejen ve výchovně-vzdělávacím procesu, ale i mezi kolegyněmi na pracovišti navzájem
- prosociální vedení dětí

3.4 Organizace chodu mateřské školy

Organizace dne je zakotvena ve školním řádu, umístěném na webových stránkách školy a u vstupů do MŠ.

- V MŠ jsou 3 třídy. Třída mladších dětí (bezbariérová) – Koťátka (věk 2 - 4 roky), třída středních dětí – Pejsci (věk 4 - 5 let) a třída starších dětí – Medvídci (věk 5 - 7 let). Třídy jsou homogenní, rozděleny dle věku. Pokud to situace vyžaduje, sourozenci jsou zařazeni ve stejné třídě. Děti předškolního věku s povinnou předškolní docházkou jsou umístěny do jedné třídy, děti dvouleté jsou také umístěny v jedné třídě, vždy však s dalšími věkovými kategoriemi.
- Denní řád je dostatečně pružný a reaguje na individuální možnosti dětí a jejich aktuální potřeby. Rámcově obsahuje:
 - ranní přijímání dětí s individuálními rozhovory
 - pravidelná denní pohybová aktivita dětí
 - pobyt venku v rozsahu dvou hodin denně
 - aktivní celodenní pitný režim, v hernách jsou k dispozici konvice s nápoji (čaj, rozpustné vitaminové nápoje apod.), před pobytem venku připravuje kuchařka pro každé dítě sklenici nápoje v letních měsících, se při pobytu na zahradě dětem podává připravený nápoj, na delší vycházky a do tělocvičny ZŠ nápoje nosíme v plastových lahvích.
 - přestávky maximálně tři hodiny mezi jídly
 - odpolední odpočinek, popřípadě klidové odpolední činnosti
 - program činností - vyvážené spontánní a řízené aktivity, didakticky zacílené činnosti ve skupinách i individuálně, děti jsou podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, opakovací, jazykové, hudební chvíle, činnosti pro děti se specifickými vzdělávacími potřebami, pracovní a výtvarné činnosti...
- V naší mateřské škole vytváříme takové podmínky, které umožňují vyvážené individuální, skupinové i frontální činnosti.
- Učitelé se plně věnují dětem, mají na paměti jejich potřeby, zájmy a možnosti s ohledem na jejich klid, soukromí, například odpočinek v klidových zónách třídy v případě rekonvalescence po nemoci, nebo pokud některému dítěti nevyhovuje konkrétní nabídka činnosti ve třídě.
- Dětem dáváme dostatek prostoru i času na dokončení veškerých aktivit, které mohou na základě vlastního rozhodnutí kdykoliv přerušit a vrátit se k nim až následně. Navíc s výsledky své práce se mohou podělit s ostatními a prezentovat svou činnost i rodičům (třídní portfolia).
- Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí, jsou na ně v dostatečné míře a včas zajištěny materiální podmínky.
- Nejsou překračovány stanovené počty dětí ve třídě, spojování tříd je minimální (výjimkou jsou školní prázdniny).
- Do denního režimu jsou pravidelně zařazována ozdravná opatření, kterými děti vedeme ke zdravému životnímu stylu (pravidelné pohybové aktivity, dostatek pohybu venku, dodržování pitného režimu, u st. dětí čištění zoubků, větrání ve třídách).

Časový rozpis organizace dne v MŠ

6. ⁰⁰ - 8. ⁰⁰	- přijímání dětí (6. ⁰⁰ – 7. ⁰⁰ spojeny v jedné třídě)
8. ¹⁵ - 8. ⁴⁵	- dopolední svačina / Koťátka /
8. ³⁰ - 9. ⁰⁰	- dopolední svačina / Pejsci /
8. ⁴⁵ - 9. ¹⁵	- dopolední svačina / Medvídci /
9. ¹⁵ - 11. ¹⁵	- pobyt venku / Koťátka /
9. ³⁰ - 11. ³⁰	- pobyt venku / Pejsci /
9. ⁴⁵ - 11. ⁴⁵	- pobyt venku / Medvídci /
11. ¹⁵ - 12. ⁰⁰	- oběd / Koťátka /
11. ³⁰ - 12. ¹⁵	- oběd / Pejsci /
11. ⁴⁵ - 12. ³⁰	- oběd / Medvídci /
14. ⁰⁰ - 14. ⁴⁵	- odpolední svačina
14. ³⁰ - 16. ⁰⁰	- rozcházení dětí (15. ¹⁵ – 16. ⁰⁰ spojeny v jedné třídě)

Stěžejní časy stravování a pobytu venku jsou rozdílné z důvodu dovážení stravy ze ŠJ ZŠ Bohdalov.

Záměry kolektivu zlepšující kvalitu vzdělávacího procesu:

- maximálně podpořit vlastní rozhodování dětí
- pružněji reagovat na individuální potřeby dětí

3.5 Řízení mateřské školy

Škola je rozdělena primárně na úsek vzdělávací, úsek školního stravování (výdejny stravy) a úsek hospodářský.

- Škola má účelně nastavené řízení pro vytvoření dobrých podmínek k naplňování cílů předškolního vzdělávání. Je jednotkou s nastavenými pravidly a danou strukturou, skupinou lidí, jejichž povinnosti, pravomoci a úkoly jsou jasně vymezeny a společná činnost směřuje ke společnému cíli.
- Řídícím orgánem příspěvkové organizace je ředitelka školy. Ředitelce je přímo podřízená vedoucí učitelka MŠ.
- Při vedení zaměstnanců vedoucí učitelka vytváří ovzduší vzájemné důvěry a tolerance, zapojuje spolupracovníky do řízení MŠ, respektuje jejich názor. Podporuje a motivuje spoluúčast všech členů týmu na rozhodování o zásadních otázkách školního programu.
- Vedoucí učitelka vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, pozitivně zaměstnance motivuje a podporuje jejich vzájemnou spolupráci. Cílem řídicí a kontrolní činnosti vedoucí učitelky je dosažení nejlepších možných výsledků celé školy.
- Všichni vzájemně zajišťujeme okruh činností podporující dobré fungování mateřské školy, pracujeme jako tým, zveme ke spolupráci rodiče.
- Plánování pedagogické práce a chodu mateřské školy je funkční, opírá se o předchozí analýzu a využívá zpětnou vazbu
- Vedoucí učitelka vypracovává školní vzdělávací program ve spolupráci s ostatními členy týmu. Kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu mateřské školy, jsou smysluplné a užitečné. Z výsledků vyvozuje závěry vedoucí k optimalizaci a zkvalitňování školy, což může být např. úprava programu, přehodnocení cílů, organizace, metod, forem, vzdělávání dětí, podmínek personálních i věcných apod.

Vedoucí učitelka si k hodnocení a evaluaci stanoví:

- prostředky evaluační činnosti, kterými bude postupně proces evaluační činnosti naplňovat

- kritéria evaluační činnosti, jednak obecná, dlouhodobá a kritéria konkrétní – pro hodnocení naplňování konkrétních cílů v krátkodobém plánu – plán hospitací a kritéria hospitační činnosti pro daný školní rok
- Všechny záležitosti školy se pravidelně konzultují na pedagogických radách, poradních sborech (1x měsíčně) a provozních poradách (2x ročně, v případě vzniklého problému ihned).
- Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem Úřadem městyse Bohdalov, se základní školou, Úřadem kraje Vysočina odborem školství, popřípadě i jinými organizacemi (SDH, ZOČSCH, Policie ČR, ZS kraje Vysočina, Sdružení myslivců...) a s odborníky poskytujícími pomoc zejména při řešení individuálních výchovných a vzdělávacích problémů dětí (PPP, SPC, Logopedickým centrem ve Žďáře nad Sázavou).

Záměry kolektivu zlepšující kvalitu vzdělávacího procesu:

- podporovat zaměstnance v dalším vzdělávání umožňujícím jejich profesní rozvoj
- společně, efektivně evaluovat vzdělávací proces celé mateřské školy

3.6 Personální a pedagogické zajištění

- V naší mateřské škole prioritně vedeme zaměstnance k dalšímu profesnímu rozvoji. Konkrétně se zajímáme o oblasti nových přístupů ve vzdělávání a výchově, využívání nových forem a metod práce.
- Ředitelka školy podporuje zaměstnance k prohlubování a zvyšování kvalifikace a jako zpětná vazba slouží pochopení učitelů, že vzdělávání je celoživotním procesem. Pedagogické rady slouží mimo jiné ke konzultování poznatků z dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.
- Všechny učitelky v MŠ mají předepsanou odbornou kvalifikaci a počtem odpovídají stanoveným normativům.
- Služby učitelů jsou organizovány takovým způsobem, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna optimální pedagogická péče o děti.
- Je zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů každý den v každé třídě minimálně v rozsahu dvou a půl hodin.
- Zaměstnanci (učitelé, asistenti pedagoga i provozní pracovníce - školnice, pomocná kuchařka, uklízečka) jednají, chovají se a pracují profesionálním způsobem (v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí).
- Specializované služby, jako je logopedie, rehabilitace či jiná péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ke kterým předškolní pedagog sám není dostatečně kompetentní, jsou zajišťovány ve spolupráci s příslušnými odborníky (speciálními pedagogy, školními či poradenskými psychology, lékaři, rehabilitačními pracovníky aj.).

Záměry kolektivu zlepšující kvalitu vzdělávacího procesu:

- vzdělávání v oblasti sociální a pedagogicko-psychologické rovině pro pozitivní ovlivnění vnitřního klima a kultury mateřské školy
- zaměřit se na semináře týkající se vzdělávání dvouletých dětí, dětí nadaných a dětí se specifickými vzdělávacími potřebami
- předávat informace z odborných knih, tisku

3.7 Spoluúčast rodičů

- V září nového školního roku, na rodičovské schůzce, zjišťujeme, jakou představu o vzdělávání svého dítěte a vzájemné spolupráci rodiče mají. Zároveň sdělujeme naše představy a záměry. Spolupráce funguje na základě partnerství. Projeví-li rodiče zájem, mohou se spolupodílet při plánování programu mateřské školy, při řešení vzniklých problémů, doma se svými dětmi vybírají vhodnou literaturu čtenou před odpočinkem, připravují se svými dětmi pohoštění na školní oslavu narozenin, zástupci rodičů připravují mikulášské balíčky apod. K tomu nám slouží i dotazníky pro rodiče (1x ročně).
- V průběhu školního roku v jednotlivých ročních obdobích jsou připravovány různé společné akce, do kterých se rodiče s dětmi mohou zapojovat, soutěžit, pozorovat, podle svého zájmu zde vstupovat do her svých dětí. (viz. Plán akcí)
- Rodiče jsou zapojeni do sběrové akce MŠ „Akce Poklad“ – sběr hliníku, sběr starého papíru. Zapojují se do jeho odvozu do Sběrného dvora ve Žďáře nad Sázavou. Účastní se společného vyhodnocení.
- S rodiči individuálně hovoříme o problematice výchovy jejich dětí, mají možnost konzultací s vedoucí učitelkou i ředitelkou základní školy a mateřské školy Bohdalov
- Učitelé se s rodiči domlouvají o společném postupu při výchově a vzdělávání jejich dětí. Rodičům nabízíme poradenský servis, zapůjčení odborné literatury týkající se výchovy a vzdělávání předškolních dětí.
- Při případných výchovných problémech, doporučíme rodičům vhodná odborná vyšetření, a to prostřednictvím PPP, pediatra, klinické logopedy, SPC.
- Rodiče mohou využívat adaptační režim dítěte v MŠ.
- Organizujeme besedu rodičů předškoláků s paní učitelkou ze ZŠ.
- Rodiče jsou dostatečně informováni o dění v MŠ prostřednictvím webových stránek, třídních i dětských portfolio, nástěnek ve třídách, zpráviček v Novinkách (regionální tisk), plakátů na dveřích MŠ, vývěskách i v přilehlých obcích, místního rozhlasu
- Učitelé jednají s rodiči ohleduplně, taktně a nezasahují do života a soukromí rodiny, vědí, že pracují s důvěrnými informacemi, vyvarují se přílišné horlivosti a poskytování nevyžádaných rad. I ostatní zaměstnanci školy zachovávají diskrétnost, v jim svěřených vnitřních záležitostech.
- Rodiče jsou zapojeni do projektu „Ahoj Země – my tobě, ty nám“ (viz příloha č. 4.)

Záměry kolektivu zlepšující kvalitu vzdělávacího procesu:

- konzultovat se zákonnými zástupci plánování vzdělávacího programu školy
- hodnocení školy, např. formou dotazníku
- odborná literatura a literatura pro děti nejen k dispozici zaměstnancům, ale i rodičům našich dětí.

4. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Naše škola respektuje individuální potřeby a možnosti dítěte, připravuje vzdělávací programy pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Podpůrná opatření pro tyto děti bezplatně realizuje mateřská škola. Podpůrná opatření se člení do pěti stupňů (§ 16 odst. 3 šk. zákona). Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola, plán pedagogické podpory (PLPP) je tvořen třídními učitelkami. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ, na základě tohoto doporučení škola pro konkrétní dítě zpracuje IVP. Dětem s odkladem školní docházky, pokud to nejsou děti s SVP je tvořen individuální vzdělávací plán na základě doporučení ŠPZ.

4.1 Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Učitelé i pedagogičtí zaměstnanci vytvářejí optimální podmínky k rozvoji osobnosti každého dítěte, dětem se speciálními vzdělávacími potřebami pomáhá v učení, komunikaci s ostatními a pomáhá mu dosáhnout co největší samostatnosti. Je začleněno v běžné třídě naší MŠ a máme na zřeteli, jeho individuální vzdělávací potřeby do svých vzdělávacích plánů zahrnujeme podpůrná opatření, od druhého stupně stanovená ŠPZ a projednaná se zákonným zástupcem dítěte. Pro děti volíme vhodné vzdělávací prostředky a metody, které jsou v souladu se stanovenými podpůrnými opatřeními, každou snahu dítěte oceňujeme, povzbuzujeme, chválíme, hledáme klady. Učitelé i ostatní pracovníci, kteří se na péči o dítě podílejí, mají citlivý profesionální přístup, s rodiči si vzájemně předávají potřebné informace, spolupracují s dalšími odborníky, ŠPZ, Ranou péčí.

4.2 Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními v MŠ

K rozpoznání dětí se SVP využíváme diagnostické listy v dětských portfoliích, informace rodičů i praktický profesionální odhad učitelů (sledujeme hru dítěte, pozorujeme jej, vedeme s ním rozhovory...). Objektivně si všímáme aktuálního výkonu jedince a analyzujeme ho v souvislosti s osobnostním vývojem a vnějšími vlivy, jenž na tento vývoj spolupůsobí. Na základě získaných údajů navrhuje učitel použití dalších metod a postupů. Pro děti zařazené do prvního stupně si třídní učitelé stanoví pravidla, která obsahují způsob přístupu, průběh realizace a vyhodnocení (minimálně 2x ročně), které zařadí do portfolia daného dítěte. Dětem s vyšším stupněm pak vytvoříme IVP dle podkladů ŠPZ. Vedeme zákonné zástupce k tomu, aby se nespolehali pouze na MŠ, ale aby se mu s trpělivostí věnovali i mimo ni.

4.3 Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Podmínky pro vzdělávání dětí odpovídají individuálním potřebám dětí. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami se uskutečňuje podle speciálních vzdělávacích potřeb dětí.

- Pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními učitel plánuje organizační činnosti, obsah, formy a metody vzdělávání vždy s ohledem na jeho individuální potřeby.
- Realizuje stanovená podpůrná opatření pro vzdělávání dětí. Rozšiřuje jejich specifické dovednosti v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení.
- Škola spolupracuje se zákonnými zástupci dítěte, školskými poradenskými zařízeními, v případě potřeby s odborníky mimo oblast školství.
- Ve třídě, kam dochází dítě SVP, je snížen počet dětí ve třídě v souladu s právními předpisy.
- Vyžaduje-li to stupeň přiznaného podpůrného opatření, zajišťujeme dítěti přítomnost asistenta pedagoga jako podpůrné opatření personálního charakteru doporučené ŠPZ.

Záměry kolektivu zlepšující kvalitu vzdělávacího procesu:

- úzce spolupracovat s rodinou
- profesně se rozvíjet v oblastech, jež se týká PLPP
- důsledně vyhodnocovat pokroky i neúspěchy dítěte
- průběžně doplnit třídu hračkami a pomůckami vhodnými pro dítě se SVP

4.4 Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Pro děti-cizince a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, je zajištěna podpora učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Je věnována zvýšená pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka začala být poskytována jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy, aby jazyková příprava zajistila plynulý přechod do základního vzdělávání.

Pokud budou alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání v mateřské škole, zřídí ředitelka mateřské školy skupinu pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne.

Na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte je možné zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

5. Vzdělávání dětí nadaných

V předškolním věku dítě prochází obdobím nerovnoměrného vývoje, mnohdy je těžké odlišit nadání a od přirozeného vývoje dítěte v určité oblasti. Dítě, které vykazuje známky nadání, naše škola podporuje a dále rozvíjí. Učitel stimuluje rozvoj jejich potenciálu a různých druhů nadání, aby se tato nadání mohla ve škole projevit.

Pro mimořádně nadané dítě Mateřská škola zajišťuje realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.

Záměry kolektivu zlepšující kvalitu vzdělávacího procesu:

- úzce spolupracovat s rodinou
- dítě v talentu rozvíjet, ale nepřeceňovat s ohledem na ostatní děti (nesoutěžit)
- poskytovat dítěti vhodné hračky a pomůcky, činnosti k rozvíjení jeho talentu

6. Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Předškolní vzdělávání organizujeme pro děti od dvou let věku, s přihlédnutím k jejich individuálním zvláštnostem a potřebám. V naší MŠ jsou tyto děti zařazeny do třídy Koťátka s menším počtem dětí a bezbariérovým přístupem.

Uvědomujeme si, že dvouleté dítě projevuje velkou touhu po poznání, experimentuje, objevuje. Poznává všemi smysly. Vymezuje se vůči ostatním, osamostatňuje se, bývá silně egocentrické. Neorientuje se v prostoru a čase, žije přítomností a situacemi, které ji naplňují. V pohybových aktivitách je méně obratné. Proti starším dětem má výrazně méně zkušeností. Rozdíly v jednotlivých oblastech vývoje dětí tohoto věku jsou velmi výrazné.

Dítě po vstupu do MŠ má obvykle silnější potřebu vazby na dospělou osobu, učitele, který se stává zástupcem rodiče. Poznává nové vzorce chování dospělých i vrstevníků, vymezuje si vlastní prostor, přijímá vymezené hranice a nové role.

Vycházíme z toho, že se dítě nejlépe učí nápodobou a na základě tzv. dovednostního tréninku (časté opakování určité činnosti tak dlouho, až si ji dítě podvědomě osvojí), situačním učením, vlastním prožitkem a především hrou. Nepřeceňujeme ani nepodceňujeme jeho schopnosti, jsme si vědomi, že dítě zpravidla udrží pozornost jen velmi krátkou dobu.

Dětem předáváme elementární dovednosti a rozvíjíme ho po všech stránkách, učíme ho základním sociálním a hygienickým návykům. Přizpůsobujeme organizaci střídáním nabídky činností. Využíváme dětské přirozené zvědavosti k získávání nových poznatků (hry, písničky,

knihy atd.), ponecháváme co největšího prostor pro volné hry a pohybové aktivity. Důraz je kladen na dostatek pohybu, což umožňuje krásné prostředí a školní zahrada.

Cílem je rovněž prostřednictvím hry a zábavy docílit vytvoření zcela přirozeného prostředí, ve kterém se dítě bude cítit dobře a bude tak moci rozvíjet svou jedinečnou osobnost.

6.1 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Dvouletým dětem zajišťujeme pravidelný denní režim, dostatek emoční podpory, pocit bezpečí, přiměřeně podnětné prostředí a činnosti, více individuální péče, srozumitelná pravidla. Péči o děti od dvou do tří let zajišťujeme organizačně a provozně v souladu s platnými právními předpisy. Možnost umístit dítě do mateřské školy by mělo napomoci k souladu rodinného a pracovního života jeho zákonných zástupců. Dominantní je v tomto věku stále rodinná výchova.

- Mateřská škola (třída pro mladší děti) je průběžně vybavována podnětnými a bezpečnými hračkami a pomůckami pro dvouleté děti.
- Třída je heterogenní. Uspořádání třídy a dostupnost některého vybavení je eliminováno dle věku, pro děti srozumitelně označeno. Pro dvouleté děti jsou dostatečně zabezpečeny skřínky k ukládání hraček a pomůcek. Tím je zajištěna bezpečnost dětí a předkládání přiměřeného množství podnětů pro tyto děti.
- Prostor třídy poskytuje dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí i pro průběžný odpočinek.
- Učitelka plánuje a realizuje konkrétní vzdělávací činnosti s ohledem na individuální možnosti a schopnosti dětí, uvědomuje si specifika související s úrovní motoriky, jazykového, psychického vývoje dítěte, bere ohled na jiné tempo rozvoje prosociálních vztahů mezi dětmi.
- Třída Koťátka má v blízkosti umyvadla, v šatně učitelek, přebalovací stůl pro zajištění hygieny dítěte. Je vyčleněn prostor na ukládání hygienických potřeb dětí (šatna učitelek).
- Šatna je vybavena dostatečně velkým úložnými skřínkami, poličkami na náhradní oblečení a hygienické potřeby.
- Na třídě se 4 hodiny překrývají dvě učitelky, které jsou dětem nápomocny při respektování jejich potřeb (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek).
- S ohledem na individuální potřeby dětí je jim umožněn adaptační režim vždy po dohodě se zákonným zástupcem. Prvních čtrnáct dní také dovolujeme rodičům zůstat s dětmi v mateřské škole do dopolední svačiny. Rodiče sami v průběhu adaptačního období odcházejí, pokud vidí, že jejich dítě pobyt v novém kolektivu a prostředí zvládá. Je to služba nejen dětem, ale také rodičům, kteří v mnoha případech zvládají pobyt svého potomka v mateřské škole daleko hůře než samotné děti.
- Dítěti je umožněno používání hračky (odpovídající věku) přinesené z domova pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty, a to pouze na dobu nezbytně nutnou do třídy, trvale na odpočinek
- Vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dětí s ohledem na potřeby starších dětí ve třídě.
- Učitel uplatňuje k dítěti laskavě důsledný přístup, dítě pozitivně přijímá, veškeré činnosti s dětmi se často cyklicky opakují, přičemž se vždy o nějakou činnost rozšíří.
- Vytváříme pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou. Jsme si vědomi, že mateřská škola rodinnou výchovu pouze doplňuje a spolupráce se zákonným zástupcem je naprosto zásadní.

Záměry kolektivu zlepšující kvalitu vzdělávacího procesu:

- častější konzultace se zákonnými zástupci o individuálních potřebách a pokrocích dětí
- dle možností zabezpečit vhodnější prostředí na hygienu při přebalování a prostor (úložné boxy) na ukládání plen, vlhčených ubrousků...
- doplnit vybavení o nádoby na biologický odpad a zajistit jejich bezpečnou likvidaci
- průběžně doplnit třídu hračkami a pomůckami pro dvouleté děti, dbát na jejich častější výměnu
- odborně se vzdělávat a splňovat tak předpoklady pro vzdělávání dětí od dvou let
- důsledně eliminovat bezpečnost prostředí ve kterém se dítě denně pohybuje

7. Organizace vzdělávání

Děti, do MŠ Bohdalov, jsou přijímány na základě kritérií, která jsou veřejně vyvěšena dva měsíce před zápisem do MŠ a vyplněné žádosti o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání. Do MŠ mohou být přijaty pouze děti, které se podrobily stanoveným pravidelným očkováním, které mají doklad, že jsou proti nákaze imunní nebo se nemohou očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci (§ 50 zákona č. 258/2000 Sb.). Dítě je dostatečně psychicky a fyzicky vyspělé, aby bylo schopné plnit ŠVP.

Termín zápisu do MŠ stanoví školský zákon §34a a ředitelka školy po dohodě s vedoucí učitelkou, která zápis vykonává, většinou v květnu předcházejícího školního roku, pro který bude dítě do MŠ zapsáno.

Děti jsou zpravidla rozděleny do tří tříd podle věku (zohledňujeme i sourozenecké vazby). Ve třídě mladších dětí jsou vzdělávány děti od dvou do čtyř let, ve třídě starších dětí děti čtyř, pětileté a děti s povinným předškolním vzděláváním §34a ŠZ. MŠ je zřízena jako škola s celodenním provozem s určenou dobou pobytu od 6.00 do 16.00 hodin. Příchod dětí do MŠ končí v 8.00 hodin. Pozdější příchod dítěte je možný na základě dohody rodičů s učitelkou. Děti jsou přijímány k polodenní, či celodenní docházce. Vyzvedávání dětí po obědě je doporučováno od 12.00 do 12.30 hod. Vyzvednutí dětí po odpoledním odpočinku je možné od 14.15 do konce provozu MŠ. Od školního roku 2017-18 je předškolní vzdělávání povinné pro pětileté děti od začátku následujícího školního roku do zahájení povinné školní docházky s pravidelnou denní docházkou v pracovní dny, mimo dny školních prázdnin, 4 hodiny denně, od 8.00 do 12.00 hodin. V době zimních a hlavních prázdnin je provoz přerušen či omezen. Škola je v létě zpravidla na dobu 5 týdnů uzavřena.

Vzdělávání je uskutečňováno ve všech činnostech a situacích, které se v průběhu dne vyskytnou, a to formou záměrného a spontánního učení. Toto učení probíhá na základě výběru dítěte, ať už ve skupinách nebo individuálně. Důraz klademe na tvořivé hry. Učení dětí se rozvíjí na základě vlastní aktivity, prožitku a zkušenosti. Poskytujeme příležitost a možnost samostatně si věci vyzkoušet, experimentovat, aktivně prožívat a samo se rozhodovat. Děti se tak „učí“ tím, co prožívají, dělají, co pozorují, o čem hovoří. Učí se tak v každém okamžiku dne. Proto dětem připravujeme vhodné prostředí i vzor. Vzděláváním jsou tak všechny činnosti, které vyplývají v průběhu dne, nebo které záměrně připravujeme. Už při příchodu si děti mohou samy volit hry a činnosti podle sebe. Jsou pro ně připraveny hrací kouty s nejrůznějšími hračkami, pomůckami a materiály, které učitelky průběžně obměňují, rozšiřují, obohacují. Pro děti jsou denně připravovány nabídky aktivit – pracovní, výtvarné, rozumové, hudební, společenské. Děti se mohou podle své volby do nich průběžně zapojovat, volí si vlastní aktivity, „hraje si“. Některé činnosti zařazujeme do programu dne společné - diskusní nebo komunitní kruh. Sdílujeme si tu poznatky, postoje, prožitky Důležitou roli v životě naší MŠ hrají tradice - oslavy narozenin, podzimní slavnosti, vánoční

setkání, Velikonoce, masopustní průvod, vynášení Moreny, pálení čarodějnic, Svátek matek, oslavy Dne dětí, vystoupení pro rodiče, tematiky zaměřené hraní s rodiči

Preferujeme volné hry, psychomotorická cvičení, polytechnickou výchovu, exkurze, výlety, námětové hry, práce s encyklopediemi, dětskými časopisy, výchovu k přírodě. Uplatňujeme prožitkové učení, řízené skupinové hry, individuální práci, využíváme aktuálních situací. Pro starší děti využíváme pomůcky a hračky vhodné k přípravě na školu, grafomotorická cvičení, pracovní listy, počítačový koutek.

7.1 Charakteristika jednotlivých tříd

- Ve všech třídách si společně s dětmi určíme pravidla chování, využijeme piktogramy.
- Dodržujeme tradici oslav svátků a narozenin dětí.
- Třídy plní ŠVP naší školy a mají vytvořen TVP.
- Pořádáme společné kulturní akce, výlety, zábavná odpoledne, některé tradice.
- Ve všech třídách jsou tvořena funkční portfolia (knihy) třídy, která jsou týdně doplňována fotografiemi, zápisy o činnostech z právě proběhnuvších integrovaných bloků a tematických celků.

I. třída Koťátka – děti ve věku 2 – 4 let

Bezbariérová třída v přízemí budovy. Bez zvláštního zaměření, s orientací k tomu, aby si dítě od útlého věku osvojovalo základy klíčových kompetencí a získalo tak předpoklady pro celoživotní vzdělávání. V této třídě se zaměřujeme hlavně na adaptaci dětí na nové prostředí, na sžití se skupinou vrstevníků, osvojení si jednoduchých pravidel, získávání osobní samostatnosti a sebeobslužných dovedností. Zaměřujeme se hlavně na ohleduplnost a pomoc mladším dětem. Ve třídě se uplatňuje skupinová i individuální práce. Metody práce: sociálně psychologické hry, nácvik dovedností, hra - tvořivá, námětová, dramatizující, pohybová, taneční, didaktická, rozhovor, pozorování, experimentování. Je dbáno na svobodnou volbu dítěte, nemusí se účastnit všech společných činností. Stravování probíhá ve třídě. Na odpočinek zde jsou rozkládána lehátka se značkou každého dítěte. Lze využít knihovnu s dětskými knihami, které jsou dětem k dispozici pro klidnější nespavé aktivity. Vzdělávání zajišťují dvě kvalifikované učitelky, které se denně překrývají 2,5 hodiny, v případě potřeby asistentka pedagoga, to jim umožňuje souběžně působit na děti během pohybových chvil, oběda, pobytu venku i při individuálních a řízených činnostech.

II. třída Pejsci – děti ve věku 4 - 5 let

Třída pro 14 dětí v prvním nadzemním poschodí, zřízená z původní ložnice, se samostatným sociálním zařízením a šatnou v blízkosti 3 třídy. Stravování probíhá ve třídě. Na odpočinek zde jsou rozkládána lehátka se značkou každého dítěte. Třída bez zvláštního zaměření. Děti vedeme prosociálním směrem tak, aby byly schopny se mezi sebou domluvit podle pravidel slušného chování a zároveň uměly odmítnout negativní komunikaci přiměřenou formou, respektovat individualitu dítěte a přirozenou autoritu učitelky, asistentky. Vytváříme klidné, tolerantní prostředí ve třídě. Okolní svět objevujeme pomocí pohádek, her, písniček, spontánními a řízenými činnostmi. Vytváříme prostor pro uspokojování všech potřeb dítěte, a to bezpečí, náklonnost, láska, empatie, poznávání, učení.

III. třída Medvídci – děti ve věku 5 – 7 let

V této třídě je program rozdělen do dvou věkových skupin. V posledním ročníku mateřské školy jsou děti již intenzivně připravovány výchovou a vzděláváním pro vstup do základní školy. Děti mladší sledují, dle zájmu se aktivně zapojují do činností předškoláků, plní úkoly vhodné pro svou věkovou kategorii.

Děti absolvující povinnou předškolní docházku se účastní vzdělávání v rozsahu 4 hodin denně, a to v době od 8,00 do 12,00 hod. (Zde je také zajištěno individuální vzdělávání dle §34 školského zákona. Přezkoušení takto zapsaných dětí je zakotveno ve školním řádu.)

Dbáme hlavně na to, aby se děti co nejvíce osamostatnily, aby byly zdravě sebevědomé a samostatné. Aby se dokázaly samy domluvit, pracovat ve skupinách, pouštěly se samostatně do různých činností. Aby neměly strach říct svůj názor, své přání. Využívána je hra - tvořivá, námětová, dramatizující, pohybová, taneční, didaktická ve formě individuální, skupinové, řízené i spontánní. Děti mají možnost v průběhu dne spontánní hru dokončit nebo v ní pokračovat později (např. v odpoledních činnostech apod.), je pro ně k dispozici počítačový koutek. Děti jsou podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování. Je dbáno na svobodnou volbu dítěte a vyváženost spontánních a řízených aktivit. Učení zakládáme na aktivní účasti dítěte, založené na smyslovém vnímání, prožitkovém a interaktivním učení. Omezujeme učení předáváním hotových poznatků a slovních poučení. Všechny činnosti obsahují prvky hry a tvořivosti.

Zaměření především tělovýchovné (děti navštěvují tělocvičnu ZŠ), výtvarné a jazykové. V této třídě pracuje logopedická asistentka, která provádí diagnostiku u dětí s vadami řeči, a případně je doporučí k dalšímu vyšetření klinického logopeda. Spolupracujeme také s PPP dle potřeby i s ostatními ŠPZ.

Stravování probíhá ve třídě, odpočinek v samostatné ložnici, kde děti po četbě pohádek, zpěvu písniček, odpočívají. Dětem, které spánek nevyžadují, jsou nabídnuty klidné aktivity – knihy, puzzle.... Překrývání učitelek 2,45 hodin umožňuje důkladnější individuální práci s dětmi absolujícími povinné předškolní vzdělávání.

Pro všechny třídy je vypracován dílčí projekt „Ahoj Země - my tobě, ty nám“ a „Práva dítěte“.

8. Charakteristika vzdělávacího programu

Vzdělávací program, jehož název jsme odvodily z architektonického řešení budovy naší školky, se spoustou oken a krásným pohledem do přírody, „OKNO DO SVĚTA“ je dílem týmové práce všech učitelek MŠ Bohdalov. Vznikl na základě analýzy a vyhodnocení dosavadní práce školy, využití zkušeností jednotlivých osobností z řad učitelů, vyjasnění vzdělávacích cílů a záměrů a reálných možností – to vše s požadavky a předpoklady RVP PV. Tak vznikl samostatný program, který využil některých námětů z programu „Zdravá MŠ“, „Začít spolu“ či „Barevné kamínky“.

8.1. Vzdělávací cíle a záměry, filozofie školy

Cíl: Dovést dítě na konci jeho předškolního období k tomu, aby v rozsahu svých osobních předpokladů a možností získalo věku přiměřenou fyzickou, psychickou a sociální samostatnost a základy pro jeho další rozvoj a učení pro jeho celý život.

Vize: Filozofií naší školy je vytvořit dětem příjemné a motivující prostředí, rozvíjet samostatné a zdravě sebevědomé děti cestou přirozené výchovy, předávat a zprostředkovávat dětem základní životní zkušenosti v přirozeném prostředí skupiny, položit základy celoživotního vzdělávání všem dětem podle jejich individuálních možností, zájmů a potřeb. Dovést dítě na konci jeho předškolního období k tomu, aby v rozsahu svých osobních předpokladů a možností získalo věku přiměřenou fyzickou, psychickou a sociální samostatnost a základy pro jeho další rozvoj a učení pro jeho celý život.

Zaměření programu - vzdělávací priority:

- Zaměření MŠ je všeobecné.
- Rozvoj aktivní tvořivosti dítěte, důvěra ve vlastní schopnost.

- Herní pohoda bez stresů a zmatků, harmonické vztahy ve třídě.
- Poznávat svět a jeho zákonitosti, zodpovědně se chovat k přírodě.
- Důvěra a pochopení pro naplňování potřeb jednotlivých dětí.
- Spoluúčast rodiny na programu.
- Položit základy zdravého životního stylu.

Rámcové - dlouhodobé cíle

Rámcové cíle pedagog naplňuje každodenní prací, a to ve všech činnostech a situacích, které se v průběhu dne vyskytnou, vyváženým poměrem spontánních a řízených aktivit. U dítěte tak rozvíjí jeho učení, poznání, osvojení si hodnot a získávání osobnostních postojů.

1. cíl: Rozvoj dítěte a jeho schopnosti učení a poznání

Předpokladem naplňování tohoto cíle je:

- podporovat tělesný rozvoj a zdraví dítěte, jeho osobní spokojenost a pohodu;
- systematicky rozvíjet řeč dítěte a cvičit schopnosti a dovednosti, které dítěti umožňují a usnadňují proces jeho dalšího rozvoje a učení;
- podporovat stále dokonalejší chápání okolního světa i dětskou radost z rozšiřujících se možností zasahovat do jeho dění;
- motivovat dítě k aktivnímu poznávání, povzbuzovat jeho chuť k učení, zájem poznávat nové a objevovat neznámé, porozumět věcem a jevům kolem sebe;
- rozvíjet schopnost přemýšlet a rozhodovat se, rozvíjet všechny poznávací a tvůrčí schopnosti dětí, jejich fantazii, zájmy a nadání;
- přispívat k elementárnímu dětskému chápání vývoje, pohybu a proměn, rozvíjet schopnost dítěte přizpůsobovat se, reagovat na změny a vyrovnávat se s nimi;

2. cíl: Osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost

Předpokladem naplňování tohoto cíle je:

- poskytovat dítěti možnost poznávat takové hodnoty, jako je nedotknutelnost lidských práv, individuální svoboda, stejná hodnota a rovnost všech lidí, soucítění a solidarita se slabými a ohroženými, péče o druhé a ohled na jiné, hodnoty spojené se zdravím, životem a životním prostředím a důstojnými vztahy mezi lidmi;
- v rozsahu dětských možností přispívat k předávání kulturního dědictví, jeho hodnot, tradic, jazyka a poznání;
- rozvíjet schopnost komunikovat, spolupracovat, spolupodílet se na činnostech a rozhodnutích;
- vést děti k sociální soudržnosti, připravovat je na život v multikulturní společnosti, k tomu, aby vnímaly různost kulturních komunit a měly porozumění pro jejich rozdílné hodnoty i pro vzájemné sbližování;

3. cíl: Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevovat se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Předpokladem naplňování tohoto cíle je:

- rozvíjet poznávání sebe sama, vlastních zájmů, možností a potřeb;
- vytvářet příležitosti k rozvoji sebevědomí a získání zdravé sebedůvěry;

- vést dítě k zájmu podílet se na společném životě a činnostech ve škole i v rodině (učit je spolupracovat, spoluodpovídat, akceptovat a tolerovat druhé);
- vést dítě k poznání, že může svou životní situaci ovlivňovat, že může jednat svobodně, že však za to, jak se rozhodne a co udělá, odpovídá;

4. cíl: Vytváření vhodných podmínek pro předškolní vzdělávání:

- dbát na to, aby dětský nábytek a ostatní vybavení bylo pro děti bezpečné a estetického vzhledu, dostatečně vybavovat školu hračkami, pomůckami, materiály, umístit hračky a pomůcky tak, aby je děti dobře viděly a mohly si je samy brát;
- vést děti k tomu, aby se podílely na výzdobě školy (věcné podmínky);
- poskytovat dětem plnohodnotnou stravu a dostatek tekutin v průběhu celého dne;
- dbát na to, aby denní řád byl pravidelný, ale zároveň umožňoval přizpůsobovat organizaci činností během dne potřebám a aktuální situaci, v denním programu respektovat individuální potřebu spánku i aktivity, dodržovat každodenně dostatečně dlouhý pobyt venku (životospráva);
- vytvářet takové prostředí, aby se v něm cítily dobře jak děti, tak i zaměstnanci školy, respektovat potřeby dětí, dbát na rovnocenné postavení všech dětí, dostatečně vést děti k samostatnosti, využívat pozitivního hodnocení a stimulace, vytvářet přátelskou atmosféru (psychosociální podmínky);
- při vstupu dětí do MŠ uplatňovat individuálně přizpůsobený adaptační režim, dodržovat vyváženost spontánních a řízených aktivit, umožňovat, aby denně probíhaly individuální, skupinové i frontální aktivity, dbát na soukromí dětí, nepřekračovat doporučené počty dětí ve třídách (organizace);
- jasně vymezit povinnosti a pravomoci všech zaměstnanců, informační systém v MŠ a plánování školy musí být funkční, respektovat názory zaměstnanců školy, kolektiv musí funkčně spolupracovat;
- rovněž je nutná spolupráce se zřizovatelem a ostatními organizacemi a odborníky (řízení MŠ);
- ředitelka MŠ musí vytvářet podmínky pro další vzdělávání (personální a pedagogické zajištění);
- pedagogové musí úzce spolupracovat s rodiči dětí, všichni zaměstnanci musí zachovávat patřičnou mlčenlivost o osobních údajích dětí, rodin (spoluúčast rodičů) ;

5. cíl: Respektování individuálních potřeb a možností dítěte:

- vytvořit každému dítěti optimální podmínky k rozvoji jeho osobnosti, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti;
- tam, kde je to potřebné a účelné, je nutno pro jednotlivé děti sestavovat individuální vzdělávací programy;
- u dětí mimořádně nadaných doplnit nabídku dalších aktivit podle zájmu a mimořádných schopností dítěte.

8.2 Klíčové kompetence

U dítěte ukončujícího předškolní vzdělání usilujeme o dosažení těchto klíčových kompetencí: Většina dětí k nim však nedospěje a dospět nemůže. Soubor klíčových kompetencí nabízí učitelům představu, kam směřovat, o čem usilovat.

Kompetence k učení

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

Kompetence k řešení problémů

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

Kompetence komunikativní

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní

- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

Kompetence sociální a personální

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

Kompetence činnostní a občanské

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)
- uplatňuje dovednosti získané polytechnickou výchovou

8.3 Formy a metody vzdělávání

Vzdělávání je uskutečňováno **ve všech činnostech a situacích**, které se v průběhu dne vyskytnou, vyváženým poměrem **spontánních a řízených aktivit**. Specifickou formu představuje **didakticky zacílená činnost**, ve které pedagog s dítětem naplňuje konkrétní vzdělávací cíle formou záměrného i spontánního učení. Toto učení zakládáme na aktivní účasti dítěte, založené na smyslovém vnímání, prožitkovém a interaktivním učení, zpravidla ve skupinách a individuálně. Omezujeme učení předáváním hotových poznatků a slovních poučení. Všechny činnosti obsahují prvky **hry a tvořivosti**. Probouzejí aktivní zájem v dítěti a chuť dívat se kolem sebe, naslouchat a objevovat.

Vycházíme z osobnostně orientovaného modelu předškolní výchovy, který je založen na přesvědčení, že dítě chápeme jako jedinečnou, neopakovatelnou osobnost, která má právo být sama sebou a být kladně přijímána.

- Vzdělávání je maximálně přizpůsobováno **vývojovým fyziologickým, kognitivním, sociálním a emocionálním potřebám dětí**
- vzdělávání je vázáno k **individuálně různým potřebám a možnostem jednotlivých dětí** včetně vzdělávacích potřeb specifických
- vzdělávání je založeno na metodách - **prožitkového a kooperativního učení** hrou a činnostmi dětí, které jsou založeny na přímých zážitcích dítěte
- **situačního učení**, založeného na vytváření a využívání situací
- **spontánního sociálního učení**, založeného na principu přirozené nápodoby
- uplatňuje aktivity spontánní i řízené, vzájemně provázané a vyvážené
- didaktický styl je založen na principu **vzdělávací nabídky, na individuální volbě a aktivní účasti dítěte**
- uplatňuje **integrovaný přístup** – v integrovaných blocích. Obsah bloků je smysluplný, zajímavý a užitečný, vychází ze života dítěte, poskytuje širokou škálu různých aktivit a nabízí hlubší prožitek

8.4 Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí (se speciálními vzdělávacími potřebami, nadanými dětmi a dětmi od dvou do tří let).

- Rámcové cíle a záměry vzdělávání jsou pro *vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami* společné. Pokud je zjištěn u některého dítěte nerovnoměrný růst, zdravotní postižení *nebo jiné znevýhodnění* vyžadující speciální vyšetření, jsou informováni zákonní zástupci a je jim doporučeno vyšetření v pedagogicko-psychologické poradně nebo i jiného specialisty. Učitelky úzce spolupracují se zákonnými zástupci a jsou jim nápomocné radou. Děti se zdravotním postižením jsou zatěžovány dle pokynů lékaře, rodičů a jejich momentálního zdravotního stavu.
- Poskytujeme individuální a skupinové činnosti dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Vzdělávání těchto dětí je založeno na zásadách rovného přístupu ke vzdělávání bez diskriminace.
- S dětmi nadanými, které plní stanovené rámcové cíle a záměry vzdělávání, pracujeme též individuálně, podporujeme a dále rozvíjíme jejich dovednosti. Zvyšujeme přiměřeně nároky. Doporučujeme rodičům zapojit děti do kroužků nebo kurzů, kde by byl jejich talent ještě více rozvíjen.

- Poskytujeme vzdělávání i dětem 2 – 3letých. Průběh vzdělávání je zajištěn vhodným materiálním vybavením, odborností učitelek, bezbariérovým prostorem třídy, větším individuálním přístupem. Péči o děti od dvou do tří let zajišťujeme organizačně a provozně v souladu s platnými právními předpisy.
- Mezi oblíbené formy naplňující záměry vzdělávání patří množství nadstandardních aktivit (např. plavecký výcvik, cvičení v tělocvičně ZŠ, výlety, společné akce rodičů s dětmi, atletické závody, pěvecké soutěže, exkurze, PC s výukovými programy, oslavy apod.), které organizujeme v průběhu celého roku.

9. Vzdělávací obsah

Vzdělávací celek využívá prožitků a vnímání dítěte, toho, co dítě denně vidí a prožívá. Dítě je tak vedeno k vnímání skutečnosti v přirozených souvislostech, k vnímání reality každodenního života. Zajišťuje, aby se všechny děti cítily bezpečně, zažívaly pocity úspěchu a respektuje jejich jedinečnost, jejich možnosti, jejich individualitu.

Základní integrační bloky „okna“, nabízejí dětem ucelený pohled na „svět“, charakterizující obsah celého vzdělávání v předškolním věku. Každý integrovaný blok je společný pro obě třídy a zahrnuje všech pět vzdělávacích oblastí, které reflektují vývoj dítěte, jeho přirozený život, zrání i učení.

ŠVP má šest integrovaných bloků, které pedagog dále dotváří ke krátkodobému plánování.

Vzdělávací činnost zpracovaná do krátkodobých plánů – tematických celků:

- je založena na metodách přímých zážitků, využívá dětské zvědavosti a potřeby objevovat, vede děti k individuální práci s vytvořením podmínek pro činnost dítěte
- probouzí v dítěti aktivní zájem a chuť dívat se kolem sebe. Naslouchat, objevovat, ale i odvahu ukázat, co všechno už samo umí, zvládne a dokáže
- nepředkládá dětem jen hotové návody, ale naopak jim umožní hledat samostatné cesty tvořivým myšlením a vlastním nápadem

Plánování činností: při volbě týdenního (denního) tematického celku si pedagog klade otázku“

- Jaké příležitosti pro učení dětí by mělo téma nabízet?
- S jakými hodnotami by se mělo dítě v tématu setkávat?
- Bude možné vytvořit v tématu prostor pro samostatnost dítěte?

9.1. Integrovaný blok

ŠVP - Okno do světa je rozděleno do šesti integrovaných bloků, ke kterým si učitelky na třídách tvoří tematické celky. Časově jsme je neomezili, protože s každou skupinou dětí je potřeba s konkrétním tematickým celkem pracovat různě dlouho, nehledě na to, že chceme vycházet ze zájmu, potřeb a přání dětí. Děti tak mohou ovlivňovat program. To je funkcí TVP, aby se celky časově upravily dle své potřeby.

Při tvorbě integrovaných bloků jsme vycházeli ze zkušeností, které jsme získali a z požadavků RVP. Stanovili jsme si nejprve to základní, s čím by se mělo dítě v MŠ setkat, o čem by se mělo dovědět. Základní integrované bloky „okna“ nabízejí dětem ucelený pohled na svět charakterizující obsah celého vzdělávání v předškolním věku. Zaměření jednotlivých bloků „oken“ vychází z ročního období, slavností, a událostí, která jsou v naší MŠ tradicí. Z integrovaných bloků jsme pak vyvodily tematické celky, které blíže charakterizují, čeho se konkrétně daný celek týká. Každý integrovaný blok zahrnuje všech pět vzdělávacích oblastí.

Název školního vzdělávacího programu:

OKNO DO SVĚTA

Integrované bloky:

1. Svět nových kamarádů
2. Svět dospělých
3. Svět snů
4. Svět radosti
5. Svět okolo sebe
6. Svět plný barev

Jednotlivé integrované bloky jsou dále pedagogem rozpracovány na tématické celky podle podmínek a věku dětí na hry a zábavné činnosti. Každá třída má vypracován TVP s konkrétní vzdělávací nabídkou. Při každém zpracování jsou respektovány požadavky na:

A. Rozvoj osobnosti dítěte

- ✓ rozvíjí dítě v souladu s jeho schopnostmi a možnostmi
- ✓ vytváří dostatek podnětů k učení a radosti z něho
- ✓ posiluje sebevědomí dítěte a jeho důvěru ve vlastní schopnosti
- ✓ vytváří prostředí pro vzájemné vztahy mezi dětmi
- ✓ stimuluje rozvoj řeči
- ✓ seznamuje děti se vším, co je důležité pro život
- ✓ zdůrazňuje význam vlastních aktivit
- ✓ je připraven pomoci dětem, pokud to potřebují
- ✓ vytváří prostředí pohody a radosti z prožitého dne

B. Uplatňování podílu rodičů na vzdělávání v mateřské škole

- ✓ usiluje o partnerské vztahy s rodiči
- ✓ odpovídá za umožnění přístupu rodičů ke svým dětem ve třídě a za možnost podílet se na činnostech s dětmi
- ✓ umožňuje rodičům účastnit se na tvorbě programu školy a jeho hodnocení
- ✓ vede s rodiči průběžný dialog o jejich dětech

C. Provádí hodnocení a využívání zjištěných informací pro další pedagogickou činnost o tom

- ✓ jak se děti cítily
- ✓ co se naučily
- ✓ co se povedlo, co ne a proč
- ✓ vede individuální záznamy o dítěti

Hodnocení – evaluace provádíme 1x týdně u tematických částí (ústně) a přibližně 1x za 2 měsíce hodnotíme daný integrovaný blok (písemně).

9.2. Jednotlivé integrované bloky

1. SVĚT NOVÝCH KAMARÁDŮ

Integrovaný blok pro adaptační období, ve kterém se budeme vzájemně poznávat, respektovat dospělého a ostatní děti učit se znát jména, hledat pravidla vzájemného soužití, poznávat nové

prostředí a učit se v něm žít, navozovat dětská přátelství, uvědomovat si svoji vlastní identitu, zjišťovat, co nás zajímá a rozvíjet interaktivní a komunikativní dovednosti. Budeme navozovat atmosféru klidu, pohody, vzájemné důvěry, aby se dítě ve školce cítilo příjemně a přechod z rodiny do MŠ byl nenásilný a přirozený.

Seznámíme se s tím, co všechno nám přinesl podzim, jaké změny nám připravuje příroda. Pozorujeme práci na zahradě, na polích a v lese. Příroda se ukládá k zimnímu spánku.

Možné názvy tematických celků:

(názvy si učitel může přejmenovat dle potřeby a z navozené situace):

- Moji noví kamarádi
- Čistota je půl zdraví
- Co se děje v lese
- Co se děje na poli
- Co se děje na zahradě
- Dráček Papíráček

1. Dítě a jeho tělo

- orientovat se v novém prostředí
- odhadovat, kdy potřebuje pomoc dospělého
- seznamovat se ze základy sebeobsluhy
- uvědomovat si reakce těla na podněty pomocí všech smyslů
- osvojovat si koordinaci hrubé a jemné motoriky

Očekávané výstupy:

- orientuje se v prostředí třídy, školy, jejím okolí
- zvládá základní sebeobslužné a pracovní dovednosti (udržuje pořádek, uklízí hračky, postará se o osobní věci, přijímá stravu, stará se o osobní hygienu)
- zvládá základní běžné způsoby pohybu
- dovede si říci o pomoc
- zdolává překážky podle svých schopností a sil

2. Dítě a jeho psychika

- záměrně vnímat a znát názvy věcí, jevů
- rozlišuje vlastnosti a kvalitu věcí
- mít představu, necity souvisí s tělesnými projevy
- kontrolovat extrémní projevy svých emocí a nálad
- umět se představit
- posilovat přirozené poznávací city (zvědavost, radost, zájem,...)
- posilovat porozumění a cit pro potřeby druhého

Očekávané výstupy:

- správně určuje a pojmenovává věci a jevy ve svém okolí
- správně třídí věci podle společného znaku
- pozoruje dění kole sebe
- umí rozlišit a pojmenovat podle výrazu obličeje, držení těla, hlasu, způsobu řeči emoční stavy /smutek, strach, vztek, radost,...)
- respektuje pravidla soužití
- zná své jméno a příjmení

3. Dítě a ten druhý

- uznávat práva jiných
- dodržovat základní společenské normy komunikace
- záměrně naslouchat
- cítit uspokojení z vlastního řečového projevu
- znát dohodnutá pravidla společenského soužití ve skupině
- chtít spolupracovat s skupině a se skupinou
- akceptuje kompetentní autoritu

Očekávané výstupy:

- neposmívá se jiným, dovede ustoupit a slevit ze svých požadavků
- pozdraví, rozloučí se, slušně požádá, poprosí, poděkuje
- rozumí ústnímu pokynu a vykoná ho
- chce komunikovat, chce se vyjádřit, naslouchat, ptát se, porozumět se
- podílí se na vytváření pravidel společného soužití
- neporušuje pravidla, upozorňuje ostatní na jejich porušení
- umí přijmout úkol, vyvíjí snahu při jeho plnění
- nechá si poradit, přijme navrhované řešení

4. Dítě a společnost

- orientovat se v prostoru, každodenním provozu mateřské školy
- vědět, že mateřská škola je společenství, ve kterém platí dohodnutá pravidla
- respektovat pravidla
- vytvořit pozitivní vztah k mateřské škole
- vědět, ve které obci žije

Očekávané výstupy:

- všechny děti oslovuje jménem, správně oslovuje zaměstnance
- ke jménu zaměstnance dovede přiřadit profesi
- mí se v rámci pravidel pohybovat po třídě, budově školy
- dodržuje společně vytvořená pravidla
- do mateřské školy chodí s pozitivním očekáváním
- zná své bydliště

5. Dítě a svět

- vykonávat jednoduché činnosti podporující zdraví těch společenství, v nichž žije
- pociťovat sounáležitost s živou a neživou přírodou, lidmi
- vnímat rozmanitost přírody jako hodnoty
- vědět, že každá lidská aktivita přináší důsledky a má přímý vztah k jeho zdraví i zdraví ostatních lidí a zdraví přírody

Očekávané výstupy:

- uklízí po sobě, pomáhá s úklidem po jiných
- dodržuje základní pravidla společenského soužití a pravidla chování v přírodě
- úmyslně nepoškozuje prostředí kolem sebe
- v přirozených situacích oceňuje odlišnosti jiných dětí
- posuzuje známé lidské aktivity z hlediska jejich důsledku pro další lidi a přírodu (např., co se stane, když neukládáme věci na místo, odhodím papír na zem,...)

2. SVĚT DOSPĚLÝCH

Integrovaný blok o vztazích v rodině o významu a struktuře jednotlivých členů rodiny, citové vazby, funkce jednotlivých členů rodiny, uvědomění si rozdílu mezi mužem a ženou, dospělými a dětmi, o vývoji člověka a změnách, které ho provází, o významu lidské práce a úctě k ostatním, o péči své zdraví. Zároveň vytvořit u dětí základní povědomí o vlastních právu na svoji rodinu, svůj domov, své jméno.

Možné názvy tematických celků:

- Barevný podzim
- Poznáváme profese
- Moje rodina
- Dopravní prostředky
- Strašidel se nebojíme - dýňohraní
- Povídám, povídám pohádku
- Domeček počasí

1. Dítě a jeho tělo

- znát názvy částí lidského těla
- vědět, že se tělo průběhu času mění
- zajímat se o udržování vlastního těla ve zdraví
- uspokojovat osobní potřebu pohybu
- zdokonalovat koordinaci hrubé i jemné motoriky
- vědět o významu dodržování osobní hygieny pro zdraví
- znát názvy potravin
- znát důsledky požívání některých potravin pro zdraví
- chápat souvislost mezi příčinou a následkem při ochraně zdraví

Očekávané výstupy:

- pojmenovává správně části lidského těla
- rozlišuje jednotlivé fáze lidského života
- provádí aktivně činnosti podporující zdraví (pohyb, hygiena, zdravá výživa)
- je zvyklé samo organizovat i účastnit se pohybových aktivit
- chodí a běhá koordinovaně, úspěšně zdolává překážky, hraje hry rozvíjející jemnou motoriku
- ví, proč se myjeme, čistíme si zuby, smrkáme, čistota na toaletě
- zná názvy některých potravin a jídel, zná postupy přípravy jednoduchých jídel, pomáhá při přípravě
- ví, které potraviny zdraví neprospívají, ze souboru potravin vybere ty, které podporují zdraví
- ví, kde a čím může svým chováním ohrozit zdraví nebo bezpečnost svou i druhých

2. Dítě a jeho psychika

- rozlišit a pojmenovat vlastnosti a kvalitu věcí
- zajímat se o lidské činnosti a dostupná povolání a podat jejich empirickou charakteristiku
- pochopit a zapamatovat si krátký literární text
- poznat shodu, podobnost a rozdíl
- uvědomovat si různost projevů citového života

- snižovat závislost na dospělém
- rozlišit činnosti, které může dělat samo a které mohou vykonávat jen dospělí

Očekávané výstupy:

- správně třídí věci podle barvy, tvaru, velikosti, materiálu
- ví, jaké činnosti souvisí s profesí rodičů
- přednáší básně, říkadla
- v přirozených situacích dovede najít shodu, podobnost, rozdíl
- spontánně a prožitkem zpívá, tančí, kreslí
- je samostatné v sebeobsluze, stolování, hygieně, neobrací se s každou maličkostí na dospělého
- nedělá činnosti, které přísluší jen dospělým

3. Dítě a ten druhý

- chápat, že lidé jsou různí a chovají se různě
- chtít porozumět projevu druhých
- dodržuje základní společenské normy komunikace
- vědět, že když problém přesahuje jeho síly, má požádat o pomoc

Očekávané výstupy:

- neodmítne kontakt s dítětem z důvodu jeho odlišnosti
- reaguje na projevy druhých
- navazuje správnou formou kontakt s vrstevníky i s dospělými (oslovení, tykání, vykání)
- ví, na koho se může obrátit o pomoc

4. Dítě a společnost

- vědět, kdo všechno patří do rodiny, znát nejbližší příbuzenské vazby
- vědět, co jednotliví členové rodiny pro ostatní v rodině dělají, co umí udělat samo
- zná činnosti členů užší rodiny v zaměstnání i doma

Očekávané výstupy:

- umí vyjmenovat členy své rodiny, všímá si dění v rodině
- vypráví o to, co kdo z jejich rodiny doma dělá, co umí udělat samo
- ví kde pracují členové užší rodiny, jaké práce vykonávají doma

5. Dítě a svět

- zná instituce v okolí mateřské školy a bydliště a jejich účel
- zná cestu z domova do mateřské školy
- pochopit vzájemné vazby v konkrétním životním celku
- přizpůsobit své chování tak, aby jeho důsledky nepoškodily zdraví těch společenství, v nichž žije

Očekávané výstupy:

- správně pojmenovává instituce v obci a pozná piktogramy, které je označují
- zná práci lidí, kteří zajišťují důležité služby v obci
- dovede děti z mateřské školy ke svému domu
- zná význam vody, lesa, řekne, kdo a proč zde žije
- hospodárně zachází s materiály, hračky nerozbíjí úmyslně, je šetrné k věcem, které používá

3. SVĚT SNŮ

Integrovaný blok pro zimní a adventní období, zaměřený na citové prožitky, vytváření pozitivního vztahu k místu a prostředí, ve kterém žijeme k tradicím, na rozvoj fantazie, představivosti a estetického cítění, rozvoj komunikativních dovedností. Radostné prožívání předvánočního období v činnostech výtvarných, pracovních, hudebních i pohybových. Vyhledávání a předčítání literárních textů s vánoční tematikou.

Možné názvy tematických celků:

- S čerty nejsou žerty
- Těšíme se na Mikuláše
- Vánoce přicházejí
- Ten vánoční čas dočkali jsme zas
- Vánoce jsou tady
- A je tu nový rok

1. Dítě a jeho tělo

- rozvíjet všechny smysly
- pečlivě provádí jednoduché pohyby a cviky
- vědomě uvolnit svalové napětí, ovládat vdech a výdech
- mít potřebu čistého zevnějšku a úpravy
- samostatně se chovat při stolování, kulturně stolovat
- zná původ základních potravin

Očekávané výstupy:

- koordinuje pohyby jemných svalů ruky se zrakovým vnímáním
- poznává podle vůně, určuje základní chutě
- dovede provést jednoduché taneční, akrobatické aj. cviky
- správně provádí jednotlivé relaxační cviky
- v průběhu dne sleduje svůj zevnějšek, uvědomuje si, že se oblékáme jinak pro slavnostní příležitosti
- prostírá, donese si talíř s jídlem, používá papírový ubrousek,...
- zná původ některých potravin

2. Dítě a jeho psychika

- vytvářet představy
- chápat rozdíl mezi skutečností zobrazovanou, reálnou a symbolickou
- přistupovat tvořivě ke skutečnosti
- všimnout si věcí, lidí a dějů kolem sebe, sdělovat, čeho si všimlo
- mít povědomí že uvnitř sebe má duševní život
- chovat se autenticky

Očekávané výstupy:

- vyjadřuje své představy pohybem, slovně, výtvarnými a hudebními činnostmi
- dovede vstoupit do hry a vystoupit z ní
- rozlišuje fantazijní příběh od reality
- řeší tvořivě problémy – improvizuje, domýšlí, nelézá alternativní řešení
- je zvyklé vyprávět zážitky, pozorovat okolí a hovořit o změnách
- všímá si svých pocitů, emocí, nálad, a to i negativních
- aktivně se účastní komunitního kruhu, her
- projevuje se autonomně při tvořivých činnostech
- projevuje se spontánně způsoby přiměřenými věku

3. Dítě a ten druhý

- chtít porozumět projevu druhých
- uplatňovat neverbální komunikaci
- umět srozumitelně vyjádřit myšlenku, formulovat otázku
- cítit uspokojení s vlastního řečového projevu
- dovede projevit porozumění a cit (empatii) pro potřeby a zájmy druhého

Očekávané výstupy:

- všímá si projevů citů, chování, jednání druhých
- vyjadřuje se mimikou, gestem pohybem
- reaguje správně na neverbální podněty
- dovede slově vyjádřit své potřeby a přání
- sděluje prožitky
- stará se o mladší děti a své kamarády, pomáhá slabším

4. Dítě a společnost

- umět udělat radost jednotlivým členům rodiny
- vědět, jak přichází dítě a svět
- uplatnit svou dovednost ve prospěch společenství rodiny
- spoluvytvářet prostředí pohody ve třídě
- všímat si změn v obci, hovořit o nich

Očekávané výstupy:

- vyrábí dárky, chystá překvapení pro členy rodiny
- ví, jak se narodí miminko, co potřebuje
- prostírá stůl při stolování, hračky si ukládá na svá místa, zvládá jednoduché domácí práce
- vylepšuje prostředí třídy, chystá překvapení
- komentuje změny v obci (výzdoba,...)

5. Dítě a svět

- pociťovat sounáležitost s živou a neživou přírodou, lidmi
- vědět, že vše se časem vyvíjí a proměňuje

- pozorovat přítomné děje kolem sebe a jejich změny, zjišťovat příčiny změn
- vnímat rozmanitosti přírod jako hodnot

Očekávané výstupy:

- pečuje o vzhled třídy, mateřské školy, o ptáky, dodržuje základní pravidla chování v přírodě
- ví, jak se mění počasí a příroda vlivem ročního období
- ví, že čas se měří na hodiny, dny, týdny, měsíce
- vyhledává logickou souvislost v jednoduchém ději pomocí otázek, dovede dokončit začatý příběh

4. SVĚT RADOSTI

Integrovaný blok zaměřený na radost z pohybu, z tohoto, co již dovedu, co se ještě naučím. (zimní radovánky, zimní sporty, péče o své zdraví a o tělo, veselé zpívání). Seznamování s lidovými tradicemi v obci.

Možné názvy tematických celků:

- Paní zima
- Zimní radovánky
- Znáám své tělo + oblečení
- Co máme rádi
- Masopustní veselice
- Malí muzikanti
- Cestujeme časem – návštěva v pravěku
- Cestujeme časem – od rytířů k robotům

1. Dítě a jeho tělo

- rozvíjet všechny smysly
- vědět o důsledcích nedostatku pohybu pro zdraví
- rozvíjet fyzickou i psychickou zdatnost
- napomáhat vlastnímu zdraví aktivním pohybem a zdravými životními návyky
- rozvíjet pohybové dovednosti v oblasti hrubé i jemné motoriky
- zaujímat pozitivní postoj k pohybu a sportu
- samostatně uspokojovat tělesné potřeby podle individuálně pociťované potřeby

Očekávané výstupy:

- provádí diferenciaci zvuků a tónů
- určuje základní chutě
- určí hmatem vlastnosti povrchu, tvary i konkrétní předměty
- ví, že aktivní pohyb pomáhá zdraví
- aktivně vyhledává a vyžaduje příležitosti k pohybu
- úspěšně zdolává překážky lezením, skokem,...
- stříhá, lepí,...
- napodobuje a provádí některé sporty
- umí pojmenovat některé sporty
- aktivně vyhledává a vyžaduje příležitosti k pohybu
- dovede odpočívat, když je unaveno

2. Dítě a jeho psychika

- neodmítat zdravou výživu
- znát, co mu pomáhá být zdravé a co mu škodí
- mít zkušenosti s nemocí a úrazem
- odhadovat rizika ohrožující jeho zdraví
- zvažuje situaci z hlediska nebezpečí
- skládat části do celků a rozkládat části v celek
- rozlišovat směry a vzdálenosti, orientovat se v prostoru
- vytvářet logické souvislosti a celky
- vážit si sebe pro to, co umím
- posilovat přirozené poznávací city (zvědavost, zájem, radost z objevování)

Očekávané výstupy:

- nevynucuje si sladkosti
- ví, jak se správně chovat při infekčních onemocněních (např. při kýchání, kašli požívá kapesník)
- hraje námětové hry na téma nemoc, úraz, léčení
- ochutnává a konzumuje jídla zdravé výživy
- ví, jaké nebezpečí hrozí při zimních sportech a radovánkách
- ví, jaké nebezpečí může přinést navazování kontaktů s cizími lidmi
- umí ukázat, kde je nahoře, dole, uprostřed,...
- umí vyřešit jednoduchá bludiště, hledat cesty
- dokončí příběh, doplňuje slova v písni
- ví, jaké činnosti se mu daří, je hrdé na výsledky své práce

3. Dítě a ten druhý

- rozvíjet potřebu svobody
- uznávat práva druhých
- rozvíjet interaktivní a komunikativní dovednosti verbální i neverbální
- rozvíjet respekt a přizpůsobivost ve vztahu k druhému
- postarat se o sebe a druhé podle svých sil
- chránit osobní soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými
- umí spolupracovat ve skupině a se skupinou

Očekávané výstupy:

- umí se prosadit
- umí obhájit své právo
- neposmívá se jiným
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- spolupracuje s ostatními, umí přijmout úkol, neprosazuje se na úkor druhého
- pomáhat těm, kdo to potřebují

4. Dítě a společnost

- vědět o zajímavostech a pamětihodnostech obce
- vědět o místních tradicích, svátcích a slavnostech

- rozvíjet základní kulturně společenské postoje
- seznamovat se světem lidí, kultury a umění

Očekávané výstupy:

- pozná svou obec na fotografii
- ví, jaké pamětihodnosti jsou v obci
- vypráví zážitky ze slavností v obci
- účastní se příprav a zná průběh tradičních oslav

5. Dítě a svět

- zajímat se o odpovědi na otázky přesahující běžný lidský život – co bylo, co bude pak
- vytvářet povědomí o vlastní sounáležitosti se světem
- vytvářet elementární povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách

Očekávané výstupy:

- zajímá se o jiná časově vzdálená období (např. pravěk, středověk, budoucnost)
- chce znát v konkrétních situacích odpověď na otázky vzniku, zániku života
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou pro dítě blízké, smysluplné, zajímavé

5. SVĚT OKOLO SEBE

Integrovaný blok zaměřený na poznávání svého okolí, světa, na prožitky a vztahy k přírodě, uvědomění si sounáležitosti s živou a neživou přírodou, poznávání ekosystémů a ochrana a odpovědnost, pochopení jevů kolem sebe. Sledujeme probouzení přírody, sledujeme cyklus života rostlin a zvířat, práce s encyklopediemi, knihami, časopisy, návštěvy přírody, lesa, oslava Dne Země. Oslavujeme tradiční svátky.

Možné názvy tematických celků:

- Velikonoce jsou za dveřmi
- Hody, hody doprovody
- Zvířátka na dvorku
- O jídle a vaření
- Město nebo vesnice
- Škola na nás volá
- Jaro ťuká
- Pomáháme a chráníme – svátek země
- Rej čarodějnic

1. Dítě a jeho tělo

- rozvíjet ovládání pohybového aparátu a tělesné funkce
- rozvíjet hudební a pohybové hry a činnosti
- rozvíjet pohybové a manipulační schopnosti
- osvojovat si věku přiměřené dovednosti
- znát pravidla bezpečného chování chodce v dopravním provozu

Očekávané výstupy:

- zvládá základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí
- koordinuje lokomoci a další pohyby a polohy těla, sladí pohyb s rytmem a hudbou
- ovládá dechové svalstvo, sladí pohyb se zpěvem
- zachází s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, výtvarnými materiály
- umí přecházet silnici, zná některé dopravní značky, dovede se řídit signály semaforu

2. Dítě a jeho psychika

- orientovat se v čase
- záměrně se soustředit na určitou dobu, uskutečnit a dokončit činnost
- rozvíjet kultivovaný projev
- cvičit paměť, pozornost, představivost a fantazii
- chtít porozumět okolnímu světu, tomu, co vidí, slyší, hmatá, pociťuje
- chovat se s empatií a respektem k citovému životu svému a druhých
- přijímat svět pozitivně, chovat se odpovědně

Očekávané výstupy:

- vyjmenuje dny v týdnu, řeší správně úlohy na určení časového sledu událostí
- samostatně volí činnost, soustředí se na ni a samo rozhodne, kdy končí
- dokáže činnost přerušit a vrátit se k ní
- přemýšlí, vede jednoduché úvahy a, o čem přemýšlí, dovede vyjádřit
- vyjadřuje svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, pohybových či dramatických)
- je zvyklé klást otázky a hledat na ně odpovědi
- nebojí se dát najevo svoje city, raduje se s ostatními, respektuje city ostatních
- projevuje se optimisticky, přijímá důsledky svého chování, projevuje se otevřeně, ale společensky přijatelnou formou

3. Dítě a ten druhý

- hodnotit své chování i chování druhých
- vytvářet bohatou slovní zásobu
- usilovat o správnou výslovnost
- rozumět projevům neverbální komunikace
- upevňovat citové vztahy ke svému okolí, k živým bytostem

Očekávané výstupy:

- nebojí se přiznat chybu, umí odpustit, umí se omluvit
- aktivně používá bohatý slovník
- souvisle se vyjadřuje v rozvitých větách, vyslovuje správně
- chápe význam piktogramů
- chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

4. Dítě a společnost

- rozvíjet schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se)
- rozvíjet schopnost žít ve společenství ostatních lidí, přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- vytvářet základy aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění a postoje vyjadřovat a projevovat

Očekávané výstupy:

- chová se a jedná na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- vnímá umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchá, sleduje se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotí svoje zážitky
- dodržuje pravidla her a jiných činností, jedná spravedlivě

5. Dítě a svět

- mít povědomí o existenci planety Země jako součásti vesmíru
- pochopit vzájemné vazby v konkrétním ekosystému
- upevňovat pocit sounáležitosti s živou a neživou přírodou
- vědět, že jsou rozdíly mezi živou a neživou přírodou, vědět o základních podmínkách pro existenci života
- rozvíjet schopnost vážit si života ve všech jeho formách

Očekávané výstupy:

- má představu o Zemi jako o planetě
- řekne, kde a proč žije nebo roste v určitém životním prostředí
- zachází adekvátně s předměty a věcmi neživé přírody
- rozlišuje, co patří do živé a neživé přírody
- k rostlinám a živočichům se chová s vědomím, že nesprávným zacházením mohou přijít o život

6. SVĚT PLNÝ BAREV

Integrovaný blok zaměřený na prohlubování a rozvíjení dosavadních zkušeností a poznatků – Co já všechno dovedu? – chodit, běhat, skákat, dívat se, poslouchat, také čichat, hmatat, chutnat, smát se, tancovat, kreslit, pomáhat,...Každé dítě by si mělo odnést vědomí toho, co dobře umí, každý umí něco více, něco méně, něco se musí učit.

(oslava Dne matek, MDD, výlety, Dětská olympiáda, loučení se školkou,...)

Možné názvy tematických celků:

- Maminka má svátek
- Jaro v korunách stromů
- Louka, louka zelená
- Kamarádi se mají rádi
- Sport je zábava
- Máme rádi zvířata
- Malí cestovatelé
- Těšíme se na prázdniny

1. Dítě a jeho tělo

- rozvíjet pohybové schopnosti a zdokonalovat dovednosti v oblasti hrubé i jemné motoriky
- zaujímat pozitivní postoj k pohybu a sportování
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- rozvíjet všechny smysly
- znát, co mu pomáhá být zdravé a v bezpečí a co mu škodí, znát důsledky požívání některých látek pro zdraví, vědět o riziku nadměrného působení audiovizuálních přístrojů

Očekávané výstupy:

- aktivně vyhledává a vyžaduje příležitosti k pohybu
- provádí jemnější zrakovou diferenciaci tvarů až po grafické znaky
- vnímá a rozlišuje všemi smysly
- koordinuje pohyby jemných svalů ruky se zrakovým vnímáním
- napodobuje některé sporty, umí je pojmenovat
- ví o existenci látek poškozujících zdraví, rozpozná chování, které souvisí s návykovými látkami
- ví, že trhat a jíst jemu neznámé plody
- ví, proč se nemá dlouho dívat na televizi, umí uvést alternativní druhy zábavy, vybírat pořady

2. Dítě a jeho psychika

- rozvíjet jazykové dovednosti receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, mluvní projevu, vyjadřování)
- opakovat z paměti jednoduché série psychomotorických úkonů
- rozvíjet a zpřesňovat smyslové vnímání, rozvoj tvořivosti (tvořivé myšlení, řešení problémů, zájmu o objevování)
- vytvářet základy pro práci s informacemi, znát základy práce s počítačem
- své chování přizpůsobovat sociálnímu prostředí, uvědomovat si různé sociální role

Očekávané výstupy:

- správně vyslovuje, ovládá dech, tempo, intonaci řeči
- porozumí slyšenému, vede rozhovor, vyjadřuje samostatně myšlenky nápady, pocity i úsudky ve vhodně formulovaných větách
- složí jednoduchý objekt z papíru
- chápe základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je používá
- opakuje z paměti jednoduché série pohybů
- pracuje s encyklopediemi, pracuje jednoduchým způsobem s počítačem
- vnímá, že je zajímavé se dozvídat nové věci, využívat zkušeností k učení
- své chování přizpůsobuje sociálnímu prostředí, ve kterém se pohybuje

3. Dítě a ten druhý

- rozvíjet prosociální postoje (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)

- chápat, co je pochybení a vědět, že se má odpouštět
- chápat, že rozmanitosti lidských ras a kultur jsou hodnotami
- rozvíjet kooperativní dovednosti

Očekávané výstupy:

- uplatňuje své potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, přijímá a uzavírá kompromisy, řeší konflikt dohodou
- umí přijmout důsledky svého nesprávného chování, zastane se slabšího
- respektuje lidi odlišné rasy
- spolupracuje s ostatními, vyvíjí snahu o dokončení společného úkolu, neprosazuje se na úkor druhého

4. Dítě a společnost

- vytvářet povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- seznamovat se světem lidí, kultury a umění, osvojit si základní poznatky o prostředí, v němž dítě žije
- mít představu o roli školáka

Očekávané výstupy:

- zachycuje skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik, prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností
- chová se zdvořile, přistupuje k jiným lidem, jiným rasám bez předsudků, s úctou
- ví, jak vypadá škola uvnitř, hovoří o své roli školáka, jeho představy jsou realistické a pozitivní

5. Dítě a svět

- vědět o různorodosti zemského povrchu, klimatu, přírody, etnik, kultur
- rozvíjet úctu k životu ve všech jeho formách
- mít zájem a podílet se na pozitivních změnách, které směřují k podpoře jeho zdraví, zdraví ostatních a přírody
- rozvíjet pocit sounáležitosti s přírodou, planetou Zemí

Očekávané výstupy:

- v encyklopediích dovede vyhledat a komentovat obrázky různých druhů podnebí, zemského povrchu, lidských ras, architektury,...
- vnímá, že svět je rozmanitý a pozoruhodný, pestrý a různorodý
- vědomě nepoškozuje životní prostředí
- účastní se aktivně na školních projektech ochrany životního prostředí

10. Okruhy činností a očekávané výstupy vzdělávacích oblastí

10.1 Cíle průběžné

- takové, jejichž naplňování prolíná každodenními činnostmi a příležitostmi
- vzdělávací cíle týkající se oblastí práv dětí, sebeobsluhy, hygieny, socializace,
- sebepojetí citů, vůle, chování a pěstování morálních a společenských hodnot
- cíle, které není nutné specificky plánovat, protože k nim směřujeme denně

10.2 Cíle konkrétní

- takové, které je třeba naplňovat konkrétními činnostmi (které je nutno plánovat)
- cíle, které je nutné nějak strukturovat, uspořádat
- cíle, prostřednictvím kterých je realizována základní vzdělávací činnost v MŠ – učení
- vzdělávací cíle

10.3 Konkretizované očekávané výstupy:

Upřesňují požadavky na jednotlivé očekávané výstupy v podobě činností a příležitostí tak, aby bylo zcela jasné, co by mělo dítě zpravidla na konci předškolního vzdělávání dokázat. Pomocí nich stanovujeme nabídku vzdělávání v integrovaných blocích.

10.3.1 VZDĚLÁVACÍ OBLAST DÍTĚ A JEHO TĚLO (BIOLOGICKÁ)

Fyzický rozvoj a pohybová koordinace

Očekávané výstupy

- Zachovávat správné držení těla
- Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí
- Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla
- Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru
- Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem

Konkretizované výstupy

- postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly
- běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze
- vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu
- otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace
- zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení
- házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí
- užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla)
- pohybovat se bezpečně ve skupině dětí
- pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu (např. v lese, na sněhu, v písku)
- přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů
- pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více)
- být pohybově aktivní po delší dobu (10 minut a více) v řízené i spontánní aktivitě
- pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus
- doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)

Jemná motorika, koordinace ruky a oka

Očekávané výstupy

- Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku
- Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály

Konkretizované výstupy

- upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje
- tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím
- vést stopu tužky při kresbě apod.
- napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary, popř. písmena

- pracovat se stavebnicemi, skládankami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku)
- zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou)
- kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů
- zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly)

Sebeobsluha

Očekávané výstupy

- Zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky
- Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony

Konkretizované výstupy

- pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)
- samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky
- samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek
- postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky
- udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce

Zdraví, bezpečí

Očekávané výstupy

- Pojmenovat části těla a některé orgány, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, pohybem a sportem
- Rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí
- Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy
- Mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- Chovat se obezřetně při setkání s cizími a neznámými osobami

Konkretizované výstupy

- pojmenovat viditelné části těla včetně některých dílčích částí (např. rameno, koleno, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (např. srdce, plíce, mozek, žaludek)
- mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách
- znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek
- uvědomovat si, co je nebezpečné
- projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám
- chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)
- znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)
- vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)
- bránit se projevům násilí

10.3.2 VZDĚLÁVACÍ OBLAST DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA (PSYCHOLOGICKÁ)

Jazyk a řeč - Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání

Očekávané výstupy

- Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, ve vhodně zformulovaných větách
- Vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat
- Domluvit se slovy
- Porozumět slyšenému
- Sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- Připravuje se pro život v mnohojazyčné evropské společnosti

Konkretizované výstupy

- spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií
- vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu
- znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitelek, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů, popř. znát i některé, které se týkají vzdálenějšího světa)
- mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí
- používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky
- dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené)
- dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty)
- sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat
- předat vzkaz
- chápat jednoduché hádanky a vtipy
- poznat a najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu
- poznat a vyhledat slova protikladného významu (antonyma), podobného významu (synonyma), stejně znějící a slova různého významu (homonyma)
- rozkládat slova na slabiky
- vyčlenit hlásku na počátku a na konci slova
- rozlišit krátké a dlouhé samohlásky
- znát, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit
- vnímat jednoduché písně, rýmy, popěvky v cizím jazyce

Poznávací schopnosti - Vnímání

Očekávané výstupy

- Vnímát a rozlišovat pomocí všech smyslů
- Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimat si (nového, změněného, chybějícího)
- Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité

Konkretizované výstupy

- zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)
- rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus
- sluchem rozlišit slova, slabiky, počáteční slabiky a hlásky ve slovech
- rozlišit tvary předmětů, základní geometrické tvary, základní barvy (červená, modrá, žlutá), barvy složené (oranžová, zelená, fialová), další barevné kvality (odstíny aj.) a vlastnosti objektů např. lesk, hladkost a jiné specifické znaky
- správně reagovat na světelné a akustické signály
- rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)
- odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat
- rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin)
- rozlišit hmatem vlastnosti předmětu (např. strukturu povrchu), určit tvar, materiál, počet, velikost

Poznávací schopnosti - Pozornost, soustředěnost, paměť

Očekávané výstupy

- Záměrně se soustředit a udržet pozornost
- Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- Naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit

Konkretizované výstupy

- soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat), nenechat se vyrušit – neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint)
- dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost
- udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech
- uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím
- zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu
- zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho
- záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)
- pamatovat si postup řešení (např. postup jednoduché stavby, postup řešení labyrintu, určitý algoritmus, zapamatovat si umístění obrázku na konkrétním místě - Pexeso)
- zapamatovat si různé zvuky zvířat, běžně užívaných předmětů – sklo, papír, kov, dřevo, ale i události – kroky, dveře, tekoucí voda, vítr, déšť, bouřka apod., melodii (zvuky hudebních nástrojů), jednoduché taneční kroky, pořadí cviků nebo úkonů (např. skákání Panáka), krátký rytmický celek
- uplatňovat postřeh a rychlost

Poznávací schopnosti - Tvořivost, vynalézavost, fantazie

Očekávané výstupy

- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)

Konkretizované výstupy

- rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie
- spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného
- vyjadřovat fantazijní představy
- dokončit příběh, pohádku (např. vymyslet konec, jinou variantu)
- vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek atd.)
- vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii)
- tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů, aj.)
- s materiály, barvami (např. vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět barvy do klovatiny)
- dokreslit chybějící části na obrázku, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést obměnu, tvořit dle vlastní představy, např. stavby z kostek
- navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)
- experimentovat s výtvarně netradičními materiály
- využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí
- improvizovat a hledat náhradní řešení

Poznávací schopnosti - Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování

Očekávané výstupy

- Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
- Rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci

Konkretizované výstupy

- rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)
- pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektřina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)
- rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. zná některé číslice, písmena, dopravní značky)
- sledovat očima zleva doprava a dle potřeby i zprava doleva, případně v dalších směrech, jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt ve skupině, vést čáru zleva doprava, shora dolů
- objevovat význam ilustrací, soch, obrazů
- poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem svým jménem, popř. graficky označit své výtvořky (např. použít nějaký symbol)
- napodobit základní geometrické znaky a tvary (čára svislá, čára vodorovná, křížek, vlnovka, kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník atd.)
- napodobit některá písmena, číslice
- poznat některé hudební znaky

Poznávací schopnosti - Časoprostorová orientace

Očekávané výstupy

- Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy
- Orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase

Konkretizované výstupy

- rozlišovat vpravo – vlevo na vlastním těle, v prostoru s oporou o nějaký předmět
- rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (např. dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u, vedle, mezi, nízko, vysoko, na konci, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu, nahoru, dolů) a těchto pojmů běžně užívat
- rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů
- orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed)
- orientovat se v prostoru podle slovních pokynů
- orientovat se v časových údajích v rámci dne (např. dopoledne, poledne, odpoledne)
- rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase (např. noc, den, ráno, večer, dnes, zítra, včera, dny v týdnu)
- rozlišovat roční období (jaro, léto, podzim, zima) i jejich typické znaky

Poznávací schopnosti - Základní matematické, početní a číselné pojmy a operace

Očekávané výstupy

- Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat
- Přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit

Konkretizované výstupy

- rozpoznat geometrické tvary - čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník
- rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý - velký, větší – menší, nejmenší – největší, dlouhý- krátký, vysoký - nízký, stejný)
- rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký – těžký, lehčí – těžší, nejlehčí – nejtěžší, stejně těžký)
- porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídit předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztřídit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)
- orientovat se v číselné řadě 1 – 10, vyjmenovat ji, porovnat, že 5 je více než 4, chápat číslo jako počet prvků
- posoudit početnost dvou souborů a určit počet do 6 (např. o kolik je více a o kolik je méně, kde je stejně)
- chápat, že číslovka označuje počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček)
- chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky
- řešit labyrinty (sledovat cestu)

Poznávací schopnosti - Řešení problémů, učení

Očekávané výstupy

- Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně
- Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film
- Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
- Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- Prožívat radost ze zvládnutého a poznatého

Konkretizované výstupy

- slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápady“, experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus – omyl
- samostatně se rozhodnout v některých činnostech
- jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a instrukcí
- vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je
- projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích
- verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat, jak problém či situaci řešit (např. jak staví stavbu, skládá puzzle)
- přicházet s vlastními nápady
- projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při neporozumění, zkoušet, experimentovat
- nechat se získat pro záměrné učení
- odlišit hru od systematické povinnosti
- zacházet s předměty digitální technologie, využívat nejzákladnější funkce počítače (zapnout-vypnout, práce s myší, jednoduchou klávesnicí)

Sebepojetí, city, vůle - Sebevědomí a sebeuplatnění

Očekávané výstupy

- Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- Uvědomovat si svou samostatnost, orientovat se ve skupině
- Vyjádřit svůj souhlas, umět říci ne v konkrétní situaci
- Podílet se na organizaci hry a činnosti

Konkretizované výstupy

- přijímat pobyt v mateřské škole popř. i na ozdravně rekreačním pobytu jako běžnou součást života (vědět, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ)
- zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé
- samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)
- respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých
- uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je
- umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)
- snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor
- umět kooperovat, dohodnout se s ostatními
- přijmout roli ve hře (např. jako organizátor, jako pozorovatel, jako spoluhráč)
- nebát se požádat o pomoc, radu

Sebepojetí, city, vůle - Sebeovládání a přizpůsobivost

Očekávané výstupy

- Ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- Uvědomovat si svoje možnosti a limity
- Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky (sebehodnocení)

Konkretizované výstupy

- reagovat přiměřeně dané situaci (odmítat agresi, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídit)
- odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné
- plánovat přiměřeně věku (ví, čeho chce dosáhnout a proč)
- hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a možnostem
- přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostacích, být schopné se z něho poučit
- přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci
- umět se přizpůsobit změnám

Sebepojetí, city, vůle - Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy

Očekávané výstupy

- Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení
- Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky
- Prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování
- Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- Zachytit a vyjádřit své prožitky

Konkretizované výstupy

- odložit splnění osobních přání na pozdější dobu
- odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc)
- přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit
- přijímat pokyny
- plnit činnosti podle instrukcí
- přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese
- projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)
- přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)
- přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)
- umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně pohybově, mimikou (zážitky jednotlivé či v časové posloupnosti jako výtvarné vyprávění, komentovat obrázky apod., pomocí hudby, hudebně pohybovou a dramatickou improvizací atd.)
- Rozhodovat sám o sobě (o svém chování)

10.3.3 VZDĚLÁVACÍ OBLAST DÍTĚ A TEN DRUHÝ (INTERPERSONÁLNÍ)

Komunikace s dospělým

Očekávané výstupy

- Navazovat kontakty s dospělým

Konkretizované výstupy

- navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)
- spolupracovat s dospělým

- respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)
- obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.
- rozlišovat vhodnost oslovování i tykání a vykání

Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech

Očekávané výstupy

- Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- Spolupracovat s ostatními

Konkretizované výstupy

- aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)
- chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat
- vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat
- spolupracovat při hrách a aktivitách nejrozličnějšího zaměření, být ostatním partnerem
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení /4.7.
- využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.)

Sociabilita

Očekávané výstupy

- Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- Respektovat potřeby jiného dítěte
- Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- Odmítnout komunikaci, která je dítěti nepříjemná

Konkretizované výstupy

- obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení
- všimnout si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)
- chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené
- k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)
- porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)
- nepříjemný kontakt a komunikaci dokázat odmítnout
- bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)
- uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke starším)
- spoluvytvářet prostředí pohody
- respektovat rozdílné schopnosti
- důvěřovat vlastním schopnostem
- cítit sounáležitost s ostatními
- nabídnout pomoc

10.3.4 VZDĚLÁVACÍ OBLAST DÍTĚ A SPOLEČNOST (SOCIÁLNĚ-KULTURNÍ)

Společenská pravidla a návyky

Očekávané výstupy

- Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi
- Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat
- Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, učit se odmítat společensky nežádoucí chování

Konkretizované výstupy

- umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci,
- dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti
- chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat
- zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní potřeby
- rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy
- pojmenovat povahové vlastnosti
- pochopit funkci rodiny a jejích členů

Zařazení do třídy/do skupiny/

Očekávané výstupy

- Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat
- Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy

Konkretizované výstupy

- orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování
- reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování či podání návrhů, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play)
- vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy
- navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství
- cítit se plnohodnotným členem skupiny
- projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí
- být schopné přistoupit na jiný názor porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu

Kultura, umění

Očekávané výstupy

- Vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky
- Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik
- Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální

Konkretizované výstupy

- pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)
- vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)
- v kulturních místech (např. divadle, galerii, muzeu atd.) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění
- všimnout si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba atd.)
- zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů – viz výše)
- vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností (viz výše)

10.3.5 VZDĚLÁVACÍ OBLAST - DÍTĚ A SVĚT (ENVIRONMENTÁLNÍ)

Poznatky, sociální informovanost

Očekávané výstupy

- Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný

Konkretizované výstupy

- orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)
- zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují
- rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje)
- mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno či vysvětleno (např. poznatky o přírodě živé i neživé, o přírodních jevech a dějích, o lidech a jejich životě, o kultuře či technice)
- uvědomovat si, že jak svět přírody, tak i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý a ne vždy šťastný
- mít poznatky o své zemi, (znát název státu, státní vlajku, hymnu, prezidenta, hlavní město, významné svátky a události)

- mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů - přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby, kde co roste, nebo se pěstuje, žijí zvířata apod.)
- mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod. (např. o koloběhu vody, střídání denních i ročních období a jejich příčinách, některých planetách)
- chápat základní pravidla chování pro chodce
- mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav

Adaptabilita ke změnám

Očekávané výstupy

- Všimát si změn a dění v nejbližším okolí
- Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim

Konkretizované výstupy

- zajímat se, co se v okolí děje, všimát si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování
- vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat
- ctít oslavy narozenin, svátků, slavností

Vztah k životnímu prostředí

Očekávané výstupy

- Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat
- Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se lidé chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Konkretizované výstupy

- znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť záplavy, teplo, sucho, mrazy), co může ohrožovat zdravé životní prostředí
- uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí (podporovat či narušovat zdraví, přírodní prostředí i společenskou pohodu)
- všimát si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.
- spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně)
- být citlivý k přírodě

11. Obsahová náplň činností vedoucích k průběžným cílům pro děti 2 – 3leté:

Cílem je docílit vytvoření zcela přirozeného prostředí, ve kterém se dítě bude cítit dobře a bude tak moci rozvíjet svou jedinečnou osobnost.

11.1 VZDĚLÁVACÍ OBLAST - DÍTĚ A JEHO TĚLO (BIOLOGICKÁ)

- Utvářet základní návyky pro správné držení těla, zautomatizovat již zvládnuté pohyby
- Využívat podnětnost prostředí k rozvoji aktivity dětí, ke snaze zkoumat a objevovat.
- **chůze** - zdokonalovat pravidelnost kroku s připojením souhybných pohybů paží, chůze v rytmu udávaném bicími nástroji, říkadly apod.
- vypěstovat optimální reakce na různé zvukové a zrakové podněty
- rozvíjet chůzi s přenášením předmětů nebo hraček, s překračováním čáry, lana
- podporovat odvalu vystupovat a sestupovat po mírně šikmé ploše, do schodů bez držení, z nízkých překážek bez držení
- zvládnout chůzi v různém tempu
- reagovat na zvukové a zrakové podněty
- přenášet předměty
- zvládnout slalomovou chůzi, překračovat čáry a předměty
- **běh** - zautomatizovat návyk zapojení paží a harmonického pohybu celého těla
- rozvíjet schopnosti opakovaně krátkodobě běžet (10-15 sekund), běžet od mety k metě, běžet na smluvený signál, popř. běžet při hrách s jednoduchými pravidly
- vytvořit správnou reakci na změnu tempa, popř. střídat běh, dřep, sed a leh
- **skok** - seskočit z výšky 20 – 30 cm
- přeskakovat z nohy na nohu
- vyskočit do výšky (s dosahováním na předměty nad hlavou)
- rozvíjet dovednost odrazit se ze stopy
- zvládnout nácvik skoku obounož (jednonož) na místě i do dálky z místa
- zvládnout přebíhání překážek ležících na zemi, umístěných těsně nad zemí
- **lezení** - zdokonalovat lezení „po čtyřech“ a plížení
- zdokonalovat dovednosti bezpečného přelézání a podlézání překážek
- rozvíjet dovednosti plížení po břiše, k cíli, mezi překážkami
- rozvíjet dovednosti zdolávat dětské průlezkové samostatně i s dopomocí, prolézat strachovým tunelem.
- **házání** - rozvíjet obratnosti uchopováním a manipulací s předměty různých tvarů, materiálů, hmotností,...
- zvládnout předávání míčků z ruky do ruky, balancovat míčkem na otevřené dlani, házet míčem o zem
- přehodit papírové koule správným hodem přes zavěšené lano, hodit předmět (různých tvarů) do koše umístěného ve výši hlavy horním obloukem, na cíl umístěný na zemi
- **začátky akrobatických cvičení** - podporovat odvalu při pohybové činnosti, rozvíjet obratnost zvyšováním sebedůvěry a samostatnosti, překonávat strach při plnění úkolů přiměřeně k věku
- vytvořit dovednosti základních postojů a poloh a zdokonalovat jejich přesnost a plynulost provedení
- vytvořit schopnosti orientace v prostoru
- zvládnout stoj na jedné noze (přednožování, unožování, nízké zanožování)
- provádět plynulé převaly z boku na bok, příprava na kotoul vpřed (s dopomocí) z kleku i ze stopy rozkročného
- **hudebně-pohybové chvíle**
- pěstovat smysl pro rytmus v reakci na zvukové podněty (tleskání, podupy, poskoky na místě i z místa při říkadlech a písničkách, taneční improvizace na výrazně rytmickou dětskou hudbu)
- **seznamování s vodou** - nebát se vody, namočit si ruce i obličej
- posilovat radost z chůze či běhu v brouzdališti (voda do výše kolen)

- **sáňkování a lyžování** - rozvíjet přirozený pohyb v obtížnějším prostředí
- umět zacházet se saněmi, kluzáky, podporovat touhu překonávat strach ze skluzu, z jízdy po mírném svahu
- **otužování** - rozvíjet adaptačních schopností v obtížnějších přírodních podmínkách (častý pobyt venku)
- posilovat organismus otužováním – výraznější větrání, snižování teploty v místnosti, zejména při spánku, omývání vodou 20°C – 16°C

Pro děti do 3 let jsou nepřijatelné tyto cviky: kotoul vzad, skok do hloubky větší než výška dítěte od pasu k zemi, přetahy a přetlaky, vzpory a visy za ruce, chůze po rukou, široké stoje rozkročné (provazy), doskoky na tvrdou podložku.

ROZVOJ SEBEOSLUHY A HYGIENICKÝCH NÁVYKŮ

- dodržovat přiměřenou čistotu při stolování, samostatně jíst (drží správně lžičku) a pít s částečnou pomocí (dodržuje pitný režim),
- udržovat osobní hygienu v 36 měsících si samostatně kontroluje své tělesné potřeby, je suché i v noci – umí samostatně použít záchod (dohlédnout na používání toaletního papíru), chlapci umí malou stranu vykonávat vstoje, umí si umýt a utřít ruce, obličej, umí smrkat a používat kapesník
- částečně zvládat sebeobsluhu při oblékání, svlékání, zapínat knoflíky a suché zipy, zouvat a obouvat se, rozlišovat přední a zadní část oděvu.

ROZVOJ PRACOVNÍCH SCHOPNOSTÍ

- navlékat větší korálky a kroužky na tyčku, provlékat tkaničkou destičku s otvory, trhat papír na drobné kousky, skládat papír, nalepovat jednoduché tvary, zatloukat hřebíky do polystyrenové desky, stříhat dětskými nůžkami, modelovat váleček, kuličku, roztírat plastelínu prsty na podložce – placka
- stavět z kostek, ze stavebnicových i nestavebnicových prvků (krabice...), prostorové stavby do výšky, do délky, mosty, tunely, používat doplňkový materiál, stavět domy s detaily, křížovky, ohraničí prostoru
- experimentovat s vodou – přelévá, nalévá, používá naběračku
- experimentovat s pískem – prosívá ho, převáží, uhrabává, nakládá, hloubí jámy

ROZVOJ HUDEBNÍCH SCHOPNOSTÍ

- zpívat krátké melodické písničky, rytmizovat, tančit jednoduché tanečky, napodobovat hru na tělo

ROZVOJ VÝTVARNÝCH SCHOPNOSTÍ

- malovat prstovými barvami, čmárat křídou na chodník, nakreslit kruh - sluníčko, domeček, postavu – hlavonožce, vertikální i horizontální čáru dle předlohy v 36 měsících, napodobí křížek
- správně držet tužku, štětec, má vyhraněnou laterální
- rozlišovat a pojmenovat základní barvy

11.2 VZDĚLÁVACÍ OBLAST DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA (PSYCHOLOGICKÁ)

Ve 24-30 měsících začíná užívat množné číslo a minulý čas. Ve 30 měsících sestaví věty až z 8 slov. Ve 3 letech užívá souvětí a ovládá 700 až 900 slov. Podněcování k řeči, často s dítětem hovořit. Pojmenuje části těla, zná předměty denní potřeby a jejich použití, pozná jednoduchá jídla, zná své jméno, příjmení, značku, zná jména dalších dětí, rozliší pohlaví (chlapeček, holčička), orientuje se v prostředí MŠ, zná běžné dopravní prostředky, pozná

běžné druhy ovoce a zeleniny, umí s pomocí uklízet hračky, rozpozná předměty dvou barev, třídí předměty dle čtyř barev (, žlutá, modrá, zelená) čtyř tvarů (kostka, kulička, stříška, válec), opakuje tři čísla, rozlišuje vlastnosti předmětů: velké – malé, krátké – dlouhé, teplé – studené, mokré – suché, čisté – špinavé, chápe pojmy: hlasitě – tiše, nahoru – dolů, reaguje na změnu místa: sem, tam, reaguje na změnu polohy věcí, osob: polož, pověš, zahod', sedni si, vstaň, lehni si, klekni si atd., chápe jednoduchá označení času: ráno, večer, brzy, hned, potom, rychle, pomalu atd., rozlišuje zvuky, pozná známé předměty a činnosti na obrázku, napodobuje hru, rozumí jednoduché hovorové řeči, klade jednoduché otázky, umí odpovídat na otázky, rozumí jednoduchému ději scénky (maňáskové, loutkové), vyjadřuje se jednoduchými větami, uvádí zážitky 2-3 dny staré, sleduje srozumitelné verše a říkadla, zapamatuje si výrazné verše a říkadla. Dokáže slovně vyjádřit své city, dokáže se krátkodobě soustředit na hru, dokončí započatou činnost, umí požádat o hračku, ve 36 měsících si dokáže hrát s druhými dětmi, dělí se o hračku s kamarádem, umí poprosit, poděkovat, pozdravit.

- poskytovat jednoduchá, citově přitažlivá a názorná poučení
- rozvíjet zvědavost, všímavost, pozorovat jednoduché znaky i nápadné vlastnosti předmětů
- pozorovat a poznávat jednoduché věci, činnosti a jevy v různých obměnách
- znát a jednoduše označit dění v různých prostředích (přírodní, kulturní, demografické,...)
- rozlišovat nápadnější vlastnosti vnímaných předmětů, třídít dle velikostí i barev (žlutá, modrá, zelená, červená), dle tvaru (kostka, kulička, stříška, válec), dle vlastností (krátký x dlouhý, teplý x studený,...)
- reagovat na jednoduché výzvy
- chápat některá často používaná časová označení (ráno, večer, pomalu, rychle, hned, potom,...)
- rozlišovat různé zvuky
- rozvíjet cílevědomost, samostatnost, paměť
- rozvíjet schopnost rozumět jednoduché hovorové řeči a vyjadřovat se v rozmanitých situacích běžného života
- rozvíjet citové vztahy, vytvářet, rozvíjet a plně je prožívat, vyjadřovat se k nim
- vzbuzovat a rozšiřovat citových vztahů k domovu, k MŠ, k dětem, zaměstnancům MŠ,...
- rozvíjet snahu o samostatnou manipulaci a experimentování s hračkami, předměty v souvislosti s posilováním soustředěním na určitou činnost, vést k návyku dokončit započatou činnost
- vnímat pocit osobní jistoty a sebevědomí
- respektovat požadavky přiměřené opatrnosti a starosti o bezpečí své i spoluvrstevníků, rozvíjet pocit odpovědnosti

11.3 VZDĚLÁVACÍ OBLAST - DÍTĚ A TEN DRUHÝ (INTERPERSONÁLNÍ)

- rozvíjet přirozené touhy pomáhat v běžných situacích, podporovat snahu pomáhat druhým, neposmívat se, neubližovat
- zapojit se do společenských her, do důležitých událostí v MŠ (oslavy, besídky,...)
- vnímat a pozorovat život kolem sebe, prostředí, v němž žijí, pozorovat starší děti
- dodržovat pravidla slušného chování (poprosit, poděkovat, pozdravit), pravidla vytvořená v MŠ, usměrňovat své požadavky vůči jiným
- rozvíjet dorozumívací schopnosti a spolupracovat s blízkými lidmi a dětmi
- upevňovat citové vztahy k členům rodiny

- aktivovat děti povzbuzením a pochvalou
- udržovat pořádek v osobních věcech, hračkách, šetrně zacházet s hračkami a knihami

11.4 VZDĚLÁVACÍ OBLAST - DÍTĚ A SPOLEČNOST (SOCIÁLNĚ KULTURNÍ)

- využívat nabízené možnosti (např. tanečky, rytmy, zpěv jednoduchých dětských písniček, zhudebnění říkanek, sluchová cvičení, hra se stavebnicemi různých tvarů a velikostí, stavení kostek na sebe, práce s plastelínou, vystřihování, lepení, navlékání, vyhazování a vkládání předmětů, hra na obchod, na maminku, kadeřnici, opraváře, uklízečku, lékaře, malování, kreslení, modelování, dramatizace, poslech, vyprávění pohádek, příběhů atd.) pro tvorbu společenské role v MŠ
- každodenně se seznamovat a pozorovat práci dospělých (důležitost této práce pro společnost)
- rozvíjet schopnosti žít ve společenství ostatních, spolupracovat, podílet se na společných činnostech, přijímat základní hodnoty v tomto společenství
- rozvíjet rané dětské poznávání
- formovat počáteční postoj k okolnímu prostředí
- rozvíjet orientaci ve známém prostředí

11.5 VZDĚLÁVACÍ OBLAST - DÍTĚ A SVĚT (ENVIROMENTÁLNÍ)

- vytvářet pěkný a pozitivní vztah k místu, ve kterém dítě žije
- podporovat rané dětské poznávání
- formovat počáteční postoje k okolnímu prostředí
- rozvíjet orientaci ve známém prostředí
- vytvořit povědomí o vlastní sounáležitosti se světem a přírodou živou i neživou
- hrát napodobivé hry (na obchod, na maminku, na školu...)
- rozvíjet poznatky o základních přírodních, společenských, demografických, kulturních a jiných jevech

12. Desatero pro rodiče dětí předškolního věku

1. Dítě by mělo být dostatečně fyzicky a pohybově vyspělé, vědomě ovládat své tělo, být samostatné v sebeobsluze

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- pohybuje se koordinovaně, je přiměřeně obratné a zdatné (např. hází a chytá míč, udrží rovnováhu na jedné noze, běhá, skáče, v běžném prostředí se pohybuje bezpečně)
- svlékne se, oblékne i obuje (zapne a rozepne zip i malé knoflíky, zaváže si tkaničky, oblékne si čepici, rukavice)
- je samostatné při jídle (používá správně příbor, nalije si nápoj, stoluje čistě, používá ubrousek)
- zvládá samostatně osobní hygienu (používá kapesník, umí se vysmrkat, umyje a osuší si ruce, použije toaletní papír, použije splachovací zařízení, uklidí po sobě)
- zvládá drobné úklidové práce (posbírá a uklidí předměty a pomůcky na určené místo, připraví další pomůcky, srovná hračky)
- postará se o své věci (udržuje v nich pořádek)

2. Dítě by mělo být relativně citově samostatné a schopné kontrolovat a řídit své chování

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- zvládá odloučení od rodičů
- vystupuje samostatně, má svůj názor, vyjadřuje souhlas i nesouhlas
- projevuje se jako emočně stálé, bez výrazných výkyvů v náladách
- ovládá se a kontroluje (reaguje přiměřeně na drobný neúspěch, dovede odložit přání na pozdější dobu, dovede se přizpůsobit konkrétní činnosti či situaci)
- je si vědomé zodpovědnosti za své chování
- dodržuje dohodnutá pravidla

3. Dítě by mělo zvládat přiměřené jazykové, řečové a komunikativní dovednosti

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- vyslovuje správně všechny hlásky (i sykavky, rotacismy, měkčení)
- mluví ve větách, dovede vyprávět příběh, popsat situaci apod.
- mluví většinou gramaticky správně (tj. užívá správně rodu, čísla, času, tvarů, slov, předložek aj.)
- rozumí většině slov a výrazů běžně užívaných v jeho prostředí
- má přiměřenou slovní zásobu, umí pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přirozeně a srozumitelně hovoří s dětmi i dospělými, vede rozhovor, a respektuje jeho pravidla
- pokouší se napsat hůlkovým písmem své jméno (označí si výkres značkou nebo písmenem)
- používá přirozeně neverbální komunikaci (gesta, mimiku, řeč těla, aj.)
- spolupracuje ve skupině

4. Dítě by mělo zvládat koordinaci ruky a oka, jemnou motoriku, pravolevou orientaci

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- je zručné při zacházení s předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami a nástroji (pracuje se stavebnicemi, modeluje, stříhá, kreslí, maluje, skládá papír, vytrhává, nalepuje, správně otáčí listy v knize apod.)
- zvládá činnosti s drobnějšími předměty (korálky, drobné stavební prvky apod.)
- tužku drží správně, tj. dvěma prsty třetí podložený, s uvolněným zápěstím
- vede stopu tužky, tahy jsou při kreslení plynulé, (obkresluje, vybarvuje, v kresbě přibývají detaily i vyjádření pohybu)
- umí napodobit základní geometrické obrazce (čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník), různé tvary, (popř. písmena)
- rozlišuje pravou a levou stranu, pravou i levou ruku (může chybovat)
- řadí zpravidla prvky zleva doprava
- používá pravou či levou ruku při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje (je zpravidla zřejmé, zda je dítě pravák či levák)

5. Dítě by mělo být schopné rozlišovat zrakové a sluchové vjemy

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- rozlišuje a porovnává podstatné znaky a vlastnosti předmětů (barvy, velikost, tvary, materiál, figuru a pozadí), nachází jejich společné a rozdílné znaky
- složí slovo z několika slyšených slabik a obrázků z několika tvarů
- rozlišuje zvuky (běžných předmětů a akustických situací i zvuky jednoduchých hudebních nástrojů)
- rozpozná rozdíly mezi hláskami (měkké a tvrdé, krátké a dlouhé)
- sluchově rozloží slovo na slabiky (vytleskává slabiky ve slově)
- najde rozdíly na dvou obrazcích, doplní detaily
- rozlišuje jednoduché obrazné symboly a značky i jednoduché symboly a znaky s abstraktní podobou (písmena, číslice, základní dopravní značky, piktogramy)
- postřehne změny ve svém okolí, na obrázku (co je nového, co chybí)

- reaguje správně na světelné a akustické signály

6. Dítě by mělo zvládat jednoduché logické a myšlenkové operace a orientovat se v elementárních matematických pojmech

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- má představu o čísle (ukazuje na prstech či předmětech počet, počítá na prstech, umí počítat po jedné, chápe, že číslovka vyjadřuje počet)
- orientuje se v elementárních počtech (vyjmenuje číselnou řadu a spočítá počet prvků minimálně v rozsahu do pěti (deseti))
- porovnává počet dvou málopočetných souborů, tj. v rozsahu do pěti prvků (pozná rozdíl a určí o kolik je jeden větší či menší)
- rozpozná základní geometrické tvary (kruh, čtverec, trojúhelník atd.)
- rozlišuje a porovnává vlastnosti předmětů
- třídí, seskupuje a přiřazuje předměty dle daného kritéria (korálky do skupin podle barvy, tvaru, velikosti)
- přemýšlí, vede jednoduché úvahy, komentuje, co dělá („přemýšlí nahlas“)
- chápe jednoduché vztahy a souvislosti, řeší jednoduché problémy a situace, slovní příklady, úlohy, hádanky, rébusy, labyrinty
- rozumí časoprostorovým pojmům (např. nad, pod, dole, nahoře, uvnitř a vně, dříve, později, včera, dnes), pojmům označujícím velikost, hmotnost (např. dlouhý, krátký, malý, velký, těžký, lehký)

7. Dítě by mělo mít dostatečně rozvinutou záměrnou pozornost a schopnost záměrně si zapamatovat a vědomě se učit

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- soustředí pozornost na činnosti po určitou dobu (cca 10-15 min.)
- „nechá“ se získat pro záměrné učení (dokáže se soustředit i na ty činnosti, které nejsou pro něj aktuálně zajímavé)
- záměrně si zapamatuje, co prožilo, vidělo, slyšelo, je schopno si toto po přiměřené době vybavit a reprodukovat, částečně i zhodnotit
- pamatuje si říkadla, básničky, písničky
- přijme úkol či povinnost, zadaným činností se věnuje soustředěně, neodbíhá k jiným, dokáže vyvinout úsilí a dokončit je
- postupuje podle pokynů
- pracuje samostatně

8. Dítě by mělo být přiměřeně sociálně samostatné a zároveň sociálně vnímavé, schopné soužití s vrstevníky ve skupině

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- uplatňuje základní společenská pravidla (zdraví, umí požádat, poděkovat, omluvit se)
- navazuje kontakty s dítětem i dospělými, komunikuje s nimi zpravidla bez problémů, s dětmi, ke kterým pociťuje náklonnost, se kamarádí
- nebojí se odloučit na určitou dobu od svých blízkých
- je ve hře partnerem (vyhledává partnera pro hru, v zájmu hry se domlouvá, rozděluje a mění si role)
- zapojí se do práce ve skupině, při společných činnostech spolupracuje, přizpůsobuje se názorům a rozhodnutí skupiny
- vyjednává a dohodne se, vyslovuje a obhájí svůj názor
- ve skupině (v rodině) dodržuje daná a pochopená pravidla, pokud jsou dány pokyny, je srozuměno se jimi řídit
- k ostatním dětem se chová přátelsky, citlivě a ohleduplně (dělí se o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělí si úlohy, všímá si, co si druhý přeje)
- je schopno brát ohled na druhé (dokáže se dohodnout, počkat, vystřídat se, pomoci mladším)

9. Dítě by mělo vnímat kulturní podněty a projevovat tvořivost

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- pozorně poslouchá či sleduje se zájmem literární, filmové, dramatické či hudební představení
- zaujme je výstava obrázků, loutek, fotografií, návštěva zoologické či botanické zahrady, statku, farmy apod.
- je schopno se zúčastnit dětských kulturních programů, zábavných akcí, slavností, sportovních akcí
- svoje zážitky komentuje, vypráví, co vidělo, slyšelo, dokáže říci, co bylo zajímavé, co jej zaujalo, co bylo správné, co ne
- zajímá se o knihy, zná mnoho pohádek a příběhů, má své oblíbené hrdiny
- zná celou řadu písní, básní a říkadel
- zpívá jednoduché písně, rozlišuje a dodržuje rytmus (např. vytleskat, na bubínku)
- vytváří, modeluje, kreslí, maluje, stříhá, lepí, vytrhává, sestavuje, vyrábí
- hraje tvořivé a námětové hry (např. na školu, na rodinu, na cestování, na lékaře), dokáže hrát krátkou divadelní roli

10. Dítě by se mělo orientovat ve svém prostředí, v okolním světě i v praktickém životě

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- vyzná se ve svém prostředí (doma, ve škole), spolehlivě se orientuje v blízkém okolí (ví, kde bydlí, kam chodí do školky, kde jsou obchody, hřiště, kam se obrátit, když je v nouzi apod.)
- zvládá běžné praktické činnosti a situace, s nimiž se pravidelně setkává (např. dovede vyřídit drobný vzkaz, nakoupit a zaplatit v obchodě, říci si o to, co potřebuje, ptá se na to, čemu nerozumí, umí telefonovat, dbá o pořádek a čistotu, samostatně se obslouží, zvládá drobné úklidové práce, je schopno se starat o rostliny či drobná domácí zvířata)
- ví, jak se má chovat (např. doma, v mateřské škole, na veřejnosti, u lékaře, v divadle, v obchodě, na chodníku, na ulici, při setkání s cizími a neznámými lidmi) a snaží se to dodržovat
- má poznatky ze světa přírody živé i neživé, lidí, kultury, techniky v rozsahu jeho praktických zkušeností (např. orientuje se v tělesném schématu, umí pojmenovat jeho části i některé orgány, rozlišuje pohlaví, ví, kdo jsou členové rodiny a čím se zabývají, rozlišuje různá povolání, pomůcky, nástroje, ví, k čemu jsou peníze, zná jména některých rostlin, stromů, zvířat a dalších živých tvorů, orientuje se v dopravních prostředcích, zná některé technické přístroje), rozumí běžným okolnostem, dějům, jevům, situacím, s nimiž se bezprostředně setkává (např. počasí a jeho změny, proměny ročních období, látky a jejich vlastnosti, cestování, životní prostředí a jeho ochrana, nakládání s odpady)
- přiměřeným způsobem se zapojí do péče o potřebné
- má poznatky o širším prostředí, např. o naší zemi (města, hory, řeky, jazyk, kultura), o existenci jiných zemí a národů, má nahodilé a útržkovité poznatky o rozmanitosti světa jeho řádu (o světadílech, planetě Zemi, vesmíru)
- chová se přiměřeně a bezpečně ve školním i domácím prostředí i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře), uvědomuje si možná nebezpečí (odhadne nebezpečnou situaci, je opatrné, neriskuje), zná a zpravidla dodržuje základní pravidla chování na ulici (dává pozor při přecházení, rozumí světelné signalizaci)
- zná faktory poškozující zdraví (kouření)
- uvědomuje si rizikové a nevhodné projevy chování, např. šikana, násilí

13. Evaluace a autoevaluace

13.1 Cíl, metody, prostředky

Máme vytvořen vlastní systém evaluace, a to nejen na úrovni managementu školy, ale i na úrovni třídy. Evaluace je nedílnou součástí školy.

Evaluace = komplexní vyhodnocování:

- naplňování cílů programu
- kvalita podmínek vzdělávání
- způsob vzdělávání a realizace obsahu vzdělávání

Cílem pedagogické evaluace je zkvalitnění vzdělávání jako celku školy a tím i jednotlivých tříd

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání užívá pro vlastní hodnocení školy označení autoevaluace.

Autoevaluace = průběžné vyhodnocování vzdělávacích činností

S autoevaluací je nerozlučně spojen pojem kvalita, uvědomění si vlastních rezerv, což škole ukazuje cestu ke zlepšování a tím podporuje její celkový rozvoj.

Autoevaluace pedagogické oblasti:

- Soulad ŠVP a TVP s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání, včetně porovnání plánu a reality výchovy a vzdělávání
- Hodnocení podmínek pro výchovu a vzdělávání
- Hodnocení každodenního pedagogického procesu učitele ve vlastním vzdělávacím procesu
- Průběh vzdělávání: Naplňování dílčích cílů a kompetencí v souvislosti s plánováním spontánních a řízených činností. Formy a metody práce
- Výsledky vzdělávací činnosti – naplňování kompetencí, individuální pokroky dětí ve vzdělávání Je třeba mít na paměti, že klíčové kompetence a očekávané výstupy vzdělávacích oblastí se týkají dítěte odcházejícího do základní školy a mladší děti k nim teprve směřují.
- Kvalita integrace
- Kompetence pedagoga, DVPP
- Kooperace s rodiči

Evaluace a autoevaluace oblasti administrativní a provozní:

- Hospodaření s finančními prostředky a majetkem školy
- Dokumentace školy
- Řízení lidských zdrojů
- BOZP a PO
- Spolupráce s partnery školy

Metody hodnocení a evaluace:

- pozorování, opakované pozorování
- rozhovor s dítětem, rozhovor s rodiči (formální i neformální), konzultace s ostatními odborníky
- diskuse
- rozbor herních aktivit dítěte
- rozbor procesu učení (vhodné využití didaktických her a testů)
- rozbor jazykových projevů (úroveň komunikace)
- rozbor, analýza prací – výtvorů dítěte (např. kresby, pracovní výrobky, apod.)
- rozbor osobní dokumentace dítěte (přehledně zaznamenávat výsledky vzdělání)

- anamnézy (rodinná, osobní)
- sociometrické metody (rozbor chování a jednání ve skupině, vztahy, postavení dítěte ve skupině apod.)
- analýza vlastní pedagogické aktivity
- analýza dokumentů – zjišťování informací z třídních knih, záznamů o dětech, záznamů z pedagogických rad, školního řádu, ŠVP a TVP, sebehodnocení učitelů atd.

13.2 Kritéria hodnocení

vlastní hodnocení MŠ je prováděno v ročním cyklu, dle schválených kritérií

Kritéria	Frekvence	Kdo	Nástroje, pomocí čeho
Dotazník pro rodiče	1x ročně	učitelky	Při společné akci s dětmi /anonymní možnost napsat odpovědi na dotazy.../
Evaluace vzdělávacího procesu	týdně po tem. celku	učitelky	Ústní hodnocení se zápisem data hodnocení
Evaluace integrovaného bloku	6x ročně	učitelky	Záznamové archy integrovaných bloků
Třídní kniha	1krát měsíčně	vedoucí učitelka	Zápis v TK
Hospitace	2x ročně, dle potřeby	vedoucí učitelka	Hospitační arch
Dokumentace školy	1x za tři měsíce	vedoucí učitelka	Zápis v TK
Záznamy o dětech Diagnostika dětí	2x ročně dle potřeby	učitelky	Záznam o rozvoji dítěte dle vývojových řad.
ŠVP	1x ročně	vedoucí učitelka	Tabulka v ŠVP
Vyhodnocení cílů ŠVP	2 x ročně	učitelky	Ústně, pedagog. porada
Podmínky školy	2 x ročně	vedoucí učitelka učitelky	Pedagog. porada záznamový arch
Hodnocení dítěte se ŠVP	dle potřeby *PLPP a IVP	učitelky asistent pedagoga	Záznamy přímo v plánu
*PLPP – plán pedagogické podpory, IVP – individuální vzdělávací plán			
Hodnocení provozních zam.	dle potřeby 2x ročně	učitelky vedoucí učitelka	Ústně Záznamový arch

Do hodnocení podmínek vzdělávání jsou zapojeni všichni zaměstnanci školy, rodiče i partneři školy. Systém autoevaluace, tvoří povinnou součást pedagogické dokumentace třídy a školy. Mateřská škola hodnotí svou práci systematicky, komplexně a pravidelně.

Vnější evaluace:

Zřizovatel školy Úřad městysu Bohdalov, KÚ Kraje Vysočina, ČŠI, zákonní zástupci dětí, ostatní orgány státní správy

Vnitřní evaluace na úrovni školy:

- Vlastní hodnocení školy /VHŠ/,
- Hospitační činnost
- Kontrolní činnost
- Hodnocení ŠVP a TVP
- Hodnocení pedagogů
- Hodnocení spolupráce s ostatními subjekty

Vnitřní evaluace na úrovni třídy:

- Diagnostika dítěte
- Hodnocení TVP
- Autoevaluace pedagoga

13.3 Evaluace ŠVP

Cílem evaluace je vytvoření vhodných podmínek a zkvalitňování celého klimatu školy jak uvnitř, tak v působení školy navenek. Vždy slouží především dítěti

Evaluační otázky vypracované dle RV PPV jsou uvedeny v tabulce. (*příloha.1.*)

13. 4 Pedagogická evaluace – diagnostika

- je posuzování *výsledků vzdělávání*, které učitel průběžně a systematicky provádí za využití metod a nástrojů pedagogické diagnostiky. Prostřednictvím pedagogické diagnostiky učitelé získávají důležité informace o pokrocích dítěte. Nejedná se o hodnocení jednorázové, ale průběžné. Máme vytvořeny vlastní diagnostické listy (přehledné, smysluplné a účelné) kam vpisujeme záznamy o dítěti 2x ročně, či dle potřeby. Ve třídě starších dětí se osvědčila tzv. evaluační tabule s piktogramy, kde se průběžně doplňují získané kompetence, zejména z oblasti psychologické. V předškolním vzdělávání jsou pro učitele důležitým ukazatelem klíčové kompetence rozpracované do podoby očekávaných výstupů. Nehodnotíme děti srovnáváním s jinými, ale hodnotíme osobní vzdělávací pokroky u každého dítěte.

K tomu učitel pomáhá každodenní, dlouhodobé a systematické sledování. Neméně důležité je u dítěte včas zachytit případné problémy a vyvodit odborně podložené závěry pro jejich eliminaci a další rozvoj dítěte. Podle potřeby je nezbytné intervenovat odbornou pomocí.

Písemné záznamy, případně další doklady vypovídající o dítěti a jeho pokrocích jsou důvěrné a přístupné pouze učitelům mateřské školy, ČŠI, popř. rodičům. Učitel je využívá při každodenní práci, při tvorbě PLPP nebo IVP, pro komunikaci a spolupráci s rodiči.

13.5 Evaluace třídních plánů

Cílem evaluace integrovaných bloků a tematických celků je:

Dosáhnout efektivního vzdělávacího procesu ve třídě v součinnosti s rodiči ke spokojenosti dětí s vytvořením podnětného a laskavého prostředí.

Možné evaluační otázky vypracované dle RVPPV

- zaujala témata dětí, byla pro ně zajímavá?
- umožnila témata naplňovat specifické cíle vzdělávání ze všech pěti interakčních oblastí?
- nabízela témata činnosti vyvážené, pestré, aktuální?
- rozvíjela témata osobnost a schopnost učení?
- Měla témata dostatek podnětů pro realizaci cíle hodnotového?
- Umožnila témata dětem rozvoj jejich postojů, projevoval se jako samostatná osobnost?
- Poskytla témata dětem možnost ovlivnit činnosti dle jejich zájmů a potřeb?
- Jak byla zajištěna součinnost s rodiči?
- Jaká přání projevilily děti a co vyžaduje další upevnění, opakování?

Viz evaluační tabulka (*příloha č.2.*)

13.6 Evaluace a autoevaluace denní vzdělávací činnost

Prováděna ústně, po ukončení tematického celku je zaznamenán písemně datum provedené evaluace.

Cílem evaluace vzdělávacího procesu je:

- dosáhnout u dětí, aby byly co nejvíce samostatné, sebevědomé, sebejisté, s vlastním úsudkem, schopné dívat se kolem sebe, uvažovat, tvořivě myslet a jednat. Umět se přizpůsobit, být zodpovědní, ochotní nejen přijímat, ale také dávat, být citliví k potřebám druhého. Schopni dále se rozvíjet, učit se všemu, co budou v životě potřebovat, aktivně čelit problémům, které život přináší. Citově bohaté se smyslem pomáhat mladším a ohroženým jedincům
- vytvořit prostředí pohody, důvěry, přátelství a pěkných vztahů mezi dětmi navzájem, mezi dětmi a kolektivem mateřské školy, mezi školou a rodinou
- získat rodiče pro společné působení na děti, umožnit jim individuálním přístupem realizovat své požadavky, potřeby a přání. Přistupovat k rodičům s pochopením a porozuměním

Příklady formulace evaluačních otázek k naplňování rámcových cílů RVPPV – rozvojový, hodnotový, postojový:

Cíl rozvojový:

- čemu v tomto okamžiku svým chováním a jednáním děti učím, které poznávací a tvůrčí schopnosti u dětí rozvíjím?
- byla rozvíjena paměť, myšlení, pojmy, orientace, zrakové a sluchové vnímání?
- které další smysly byly rozvíjeny?
- byly činnosti pro děti ve vztahu k jejich rozvoji pestré?
- byly vyvážené?
- měly děti možnost zkoumat, objevovat, usuzovat?
- co se děti naučily?
- čím obohacuji děti z hlediska jejich dalšího rozvoje? (např. rytmizací slov, poznáváním a rozlišováním barev, spojením slova a pohybu, zdůrazněním posloupnosti a souvislosti s dějem v přírodě zapojením všech smyslů do prožitkového učení)
- byla zdůrazňována jejich osobnost v celém rozsahu a při všech činnostech?
- bylo posilováno sebevědomí dětí? Uměla jsem děti pochválit, povzbudit?
- byl dán dětem prostor pro samostatnost, samostatné úvahy, uplatnění samoobsluhy?

Cíl hodnotový:

- jakou hodnotu jsem z hlediska rozvoje dle RVPPV podporovala? (tolerance, pomoc,kamarádovi,...)
- učily se děti vzájemně si pomáhat, byly navozovány hezké vztahy mezi dětmi i k paní učitelce?
- byla zdůrazňována pracovitost jako vlastnost přinášející člověku možnost jeho dalšího rozvoje?
- byl upevňován vztah k přírodě, k lidem, k sobě navzájem?
- byl poskytnut prostor pro vzájemnou pomoc, k vytváření základů sebehodnocení?
- s jakými morálními kvalitami se děti seznamovaly? (např. v závěrečném povídání spolu s dětmi, prostor pro vyjádření dětí, co a jak chtěly, jejich dovednost pro sebehodnocení...)

Cíl postojový:

- jaký prostor měly děti pro samostatnost? Pro samostatné řešení úkolů? (např. otázkami: co jsme se učili? Odkud jste, děti? Jak se jmenujete? Co jste měli za domácí úkol?)
- byla zdůrazňována jejich osobnost v celém rozsahu a při všech činnostech?
- bylo posilováno sebevědomí dětí? Byly děti vedeny k poznávání vlastních schopností?
- byl poskytnut prostor pro samostatnost, samostatné úvahy, uplatnění samoobsluh? Byla respektována osobnost dítěte a jeho požadavky?
- umožnila jsem dětem vyjádřit se, dávat vlastní návrhy, vyjádřit vlastní názor?
- měly děti možnost prožít radost ze zvládnuté dovednosti?
- posilovala jsem sebevědomí, sebedůvěru dětí ve své vlastní schopnosti? (např. samoobsluhou při stolování, v pitném režimu, samostatným prováděním hygienických návyků v umývárně, samostatným úklidem po výtvarné činnosti – omývání štětců,...)
- byl dán dětem prostor pro samostatnost, samostatné úvahy, uplatnění samoobsluhy?
- učila jsem děti jednat ohleduplně vzhledem k ostatním dětem?

Příklady formulace evaluačních otázek k naplňování specifických cílů:

- byly naplňovány specifické cíle pro řízenou činnost ze všech pěti oblastí vzdělávání?
- naplňovala jsem hledisko **biologické** – pohybové aktivity, cvičení jemné a hrubé motoriky? Osvojovaly si děti poznatky a dovednosti k podpoře zdraví, osobní pohody?
- byly plněny specifické cíle z oblasti **psychologické** – rozvoj řeči, výslovnosti, vytváření pojmů, pojmové myšlení, paměť, pozornost, barevné představy? Byly utvářeny citové vazby k okolí, schopnost řídit své chování vůlí?
- plnila jsem vzdělávací oblast **interpersonální** – vztahy dětí k ostatním, k dospělému? (sociální citlivost, tolerance, přizpůsobivost)
- byla zařazena oblast **sociálně kulturní** – uvedení dětí do světa kultury a umění. podílení se na společenské pohodě, rozvoj kulturně estetické dovednosti? (slovesné, výtvarné, hudební, dramatické,...)
- byla naplněna oblast **enviromentální** – vztah dětí ke světu, k přírodě? Byly vytvářeny základy pro odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí?

Příklady formulace doplňujících evaluačních otázek:

- volila jsem požadavky na děti podle jejich individuálních schopností rozvíjením jejich osobních předpokladů? (byly odstupňovány požadavky na děti?)
- vycházela jsem z předchozích zkušeností dětí? Návaznosti, posloupnosti pedagogického procesu?
- zajišťuji účinnou vazbu na rodinu? Umožňuji rodičům podílet se na vzdělávacím procesu ve třídě?
- dala jsem prostor pro prožitky v učení?
- vycházela jsem při plánování činností z fyziologických možností dětí? (odpovídala doba soustředění jejich věku?)
- nabídla jsem dětem možnost výběru činností?
- vytvořila jsem podmínky pro radostnou činnost dětí?
- vycházela jsem z výběru činností dětmi? Vytvářela jsem tvořivé prostředí plné pohody a klidu? (např. důsledností, ale laskavostí, vhodnou pochvalou a povzbuzením dětí)
- motivovala jsem děti dostatečně k nabízeným činnostem? Jaké metody jsem použila? (říkanka, maňásek,...)
- měly děti možnost experimentovat, objevovat?
- zařadila jsem relaxační část?

13.7 Evaluae školy

- mapuje a vychází – viz. záznamové tabulky (*příloha č.3.*)
 - z řízení školy
 - personálního a pedagogického zajištění
 - věcných podmínek
 - životosprávy
 - spoluúčasti rodičů
 - autoevaluace školy

Příloha č.1.

Záznam evaluace školního vzdělávacího programu (ŠVP)

školní rok:

Název ŠVP:

	Je obsah ŠVP v souladu s RVPPV?
	Je v něm přihlíženo k rámcovým cílům vzdělávání? (rozvojový, hodnotový, postojový cíl)
	Respektuje všech pět oblastí vzdělávání? (Specifické cíle)
	Je v něm přihlíženo k věcným podmínkám vzdělávání dle RVPPV?
	K vybavení školy: prostory, nábytek, hračky, zahrada
	K životosprávě dětí: skladba jídelníčku, volný pohyb dětí venku i ve škole, spánek
	K psychosociálním podmínkám: vzájemná důvěra, tolerance ve vztazích mezi dětmi i dospělými, kamarádské společenství ve třídě
	K organizaci: vyváženost spontánních i řízených činností, podmínky pro iniciativu, skupinové i frontální činnosti, zohlednění osobního soukromí dětí, maximální omezení spojování tříd
	Řízení školy: vymezení pravomocí, úkolů a povinností pracovníků, spolupráce pedagogického sboru jako týmu, funkční plánování chodu školy, využití zpětné vazby
	Spoluúčast rodičů: podpora rodinné výchovy, informovanost rodičů pedagogem, poradenský servis pro rodinu, podíl rodičů na výchově, životě školy
	Jsou v plánu konkretizovány formy a metody vzdělávací činnosti u dětí?
	Odpovídá konkrétním podmínkám školy? (poloha školy, složení tříd, složení pedagogického sboru)
	Počítá se v něm s vnějšími partnery? (zřizovatel, státní správa, základní škola, Odborná veřejnost)
	Umožňuje realizovat prožitkové učení ve třídách? (skupinové, částečně řízené i programově řízené činnosti)
	Je jeho součástí průběžné vyhodnocování vzdělávání? (stanovení evaluačních Procesů pro optimalizaci vzdělávání)
	Podporuje tvořivost pedagogů? (využívá námětů, zkušeností a odbornosti pedagogů)
	Je v něm dán prostor pro rozvoj individualizace vzdělávání? (je v něm počítáno s rozvojem aktivity pedagogů)

Závěry pro další vzdělávací činnost školy a třídy:

Návrhy a opatření pro funkčnost plánování a přímé vzdělávací činnosti:

Hodnocení vypracovala:

Datum:

Záznam evaluace integrovaných bloků

Téma:

školní rok:

	Bylo téma pro děti zajímavé? Splnilo záměr pedagoga?
	Umožnilo téma naplňovat specifické cíle ze všech pěti interakčních oblastí?
	Splnilo téma požadavek na pestrost a vyváženost činností?
	Splnilo téma požadavek na rozvoj osobnosti dítěte a jeho schopnosti učení?
	Plnilo téma požadavek na realizaci hodnotového cíle?
	Plnilo téma požadavek na děti projevovat se jako samostatná osobnost?
	Plnilo téma záměr docílit součinnost s rodiči?
Akce:	
Náměty na příští téma:	
Projevená přání dětí:	

Řízení MŠ

Povinnosti, pravomoci, úkoly jasně vymezeny	1	2	3	4	5
Funkční informační systém	1	2	3	4	5
Spoluúčast při řízení MŠ	1	2	3	4	5
Vedoucí vyhodnocuje práci všech zaměstnanců	1	2	3	4	5
Pedagogové spolupracují s rodiči	1	2	3	4	5
Funkční plánování MŠ	1	2	3	4	5
Spolupráce na tvorbě ŠVP	1	2	3	4	5
Evaluační všech činností MŠ, je smysluplná	1	2	3	4	5
Používání výsledků evaluace k další práci	1	2	3	4	5
Spolupráce s ostatními subjekty (ZŠ,...)	1	2	3	4	5

Komentář vedoucí učitelky, ředitele školy

Personální a pedagogické zajištění

Kvalifikace pedagogů	1	2	3	4	5
Pravidla práce pedagogů	1	2	3	4	5
Sebevzdělávání pedagogů	1	2	3	4	5
Podpora vedení školy v DVPP	1	2	3	4	5
Organizace služeb pedagogů pro zajištění péče o děti	1	2	3	4	5
Profesionalita pedagoga	1	2	3	4	5
Nadstandardní nabídka (odpoledne s rodiči, kroužky)	1	2	3	4	5

Komentář vedoucí učitelky, ředitele školy

Věcné podmínky

Prostory mateřské školy	1	2	3	4	5
Uspořádání prostor pro skupinovou, indiv. práci	1	2	3	4	5
Nábytek	1	2	3	4	5
Hygienická zařízení	1	2	3	4	5
Lůžka	1	2	3	4	5
Hračky	1	2	3	4	5
Pomůcky	1	2	3	4	5
Tělocvičné nářadí	1	2	3	4	5
Hudební náčiní	1	2	3	4	5
Výtvarné materiály	1	2	3	4	5
Výzdoba školy	1	2	3	4	5
Umístění hraček - dosažitelnost pro děti	1	2	3	4	5
Zahrada - vybavení	1	2	3	4	5

Komentář vedoucí učitelky, ředitele školy

Životospráva

Vyvážená strava	1	2	3	4	5
Pestrost jídelníčku	1	2	3	4	5
Pitný režim	1	2	3	4	5
Vhodné intervaly mezi jídly	1	2	3	4	5
Pravidelnost denního řádu	1	2	3	4	5
Nenucení dětí do jídla	1	2	3	4	5
Pobyt venku	1	2	3	4	5
Dostatek pohybu dětí venku, v MŠ	1	2	3	4	5
Individuální respektování potřeb dětí (spánek..)	1	2	3	4	5

Komentář vedoucí učitelky, ředitele školy

Spoluúčast rodičů

Oboustranná důvěra a otevřenost, respekt	1	2	3	4	5
Ochota rodičů ke spolupráci	1	2	3	4	5
Rodič má možnost spolupodílet se na činnostech, ŠVP...)	1	2	3	4	5
Povolený vstup rodičů do MŠ (kdykoliv)	1	2	3	4	5
Pravidelná informovanost	1	2	3	4	5
Společný postup při výchově a vzdělávání	1	2	3	4	5
Diskrétnost pedagoga	1	2	3	4	5
Učitel jedná ohleduplně a taktně	1	2	3	4	5
Informovanost rodiny ze strany školy je dostatečná	1	2	3	4	5

Komentář vedoucí učitelky, ředitele školy

Autoevaluace MŠ

Naplňování cílů programu	1	2	3	4	5
Kvalita podmínek vzdělávání	1	2	3	4	5
Způsob zpracování programu	1	2	3	4	5
Realizace programu	1	2	3	4	5
Práce učitele a jejich sebereflexe	1	2	3	4	5
Výsledky vzdělávání	1	2	3	4	5
Spolupráce s rodinou	1	2	3	4	5

Dílčí projekt

Ahoj Země - my tobě, ty nám

„Abychom pochopili pravidla ekologického chování a dokázali se jimi řídit, potřebujeme vlastnosti a schopnosti jako jsou: láska k přírodě, omezování vlastních potřeb, šetrnost, schopnost rychle se přizpůsobit měnícím se podmínkám a schopnost vlastního úsudku a jednání. Předpokladem pro rozvoj těchto vlastností je ochota poznat sám sebe a síla pracovat na sobě. Základy je proto nutné položit již u malých dětí.“

Elfriede Pausewangová

Charakteristika projektu:

Projekt je zaměřen na poznávání přírody a ochranu životního prostředí. Klade důraz na bezprostřední kontakt s přírodou, na její pozorování a poznávání praktickou činností. Vede děti k ekologickému myšlení a jednání na základě vlastních prožitků a zkušeností.

Hlavním cílem je seznamovat děti s přírodním prostředím, které je obklopuje a společně tak vytvářet pozitivní vztah k přírodě. Děti získávají povědomí o neustálých změnách přírodního prostředí a jeho rozmanitosti. Projekt rozvíjí úctu k životu ve všech jeho formách a vytváří povědomí o vlastní sounáležitosti s přírodou.

Projekt bude včleněn do jednotlivých integrovaných bloků dle specifík jednotlivých tříd a jeho smyslem je posílit oblast enviromentální výchovy.

Vzdělávací nabídka je vztažena k ročním obdobím a činnostem, které se v tomto čase nabízí.

Děti budou pozorovat změny v přírodě v souvislosti s ročním obdobím, sbírat plody a využívat je k činnostem jako je třídění, přiřazování dle druhu apod. Listů z různých druhů stromů bude využito k pohybovým, pěveckým a výtvarným činnostem. Děti budou pomáhat při úklidu spadlého listí na zahradě, zakrývat je hlínou a experimentovat se semeny rostlin.

Budeme si hrát s větvičkami jehličnanů, obkreslovat na papír kůru stromů, počítat letokruhy na smrkovém pařezu, rozpoznávat houby, jejich význam pro zvěř a člověka. Koruny stromů a ptactvo, mravenci a mraveniště budou dalšími objekty pro pozorování naslouchání zvukům v přírodě. Zimní počasí nabídne pozorování jinovatky, ledu na listech, trávě, experimentování se sněhem, poznání jeho vlastností, a zároveň i experimentování se semeny fazolí, klíčení. Budeme se starat o ptačí návštěvníky naší zahrady.

Podíváme k rybníku, potoku, do lesa na louky, k laguně. Budeme třídit odpad do určených kontejnerů v naší MŠ. Vypravíme se na delší pěší výlety.

Záměry:

- budeme se učit pojmenovávat plody, poznávat je hmatem, přiřazovat k rostlinám, jejich význam a užitek
- budeme poznávat nové rostliny, které vyrostou z plodů
- budeme rozpoznávat listy dle tvaru a přiřazovat k rostlinám
- budeme pozorovat klíčení semen
- rozpoznávat jehličnany dle jehlic
- seznámíme děti s významem třídění odpadu
- povedeme děti k poznání s čím vším živým se mohou v lese setkat
- povedeme děti k odpovědnosti a péči o ptáky a lesní zvěř
- budeme vytvářet a posilovat pozitivní vztah k přírodě k prostředí ve kterém žijeme
- budeme v dětech pěstovat odpovědnost za své chování k okolí
- budeme podporovat dětskou tvořivost a fantazii

V úrovni kompetencí se dostane do popředí kompetence k učení, kompetence sociální a personální, kompetence činnostní a občanské

Dílčí projekt

Práva dítěte

Charakteristika a cíle:

vytvořit u dětí základní povědomí o vlastních právech. Různými činnostmi se program bude snažit o to, poskytnout dítěti informace o rodině, o svém já, o společenství, ve kterém žije. A také ho seznámit s některými prvky naší kultury. Lepším poznáním sebe sama i kamarádů, ale hlavně uvědoměním si velkého významu rodiny dospět k pochopení práv každého jedince i jejich nedotknutelnosti. Poznání získané během realizace programu by mělo vést i k osvojení základů hodnot spojených se zdravím a životním prostředím.

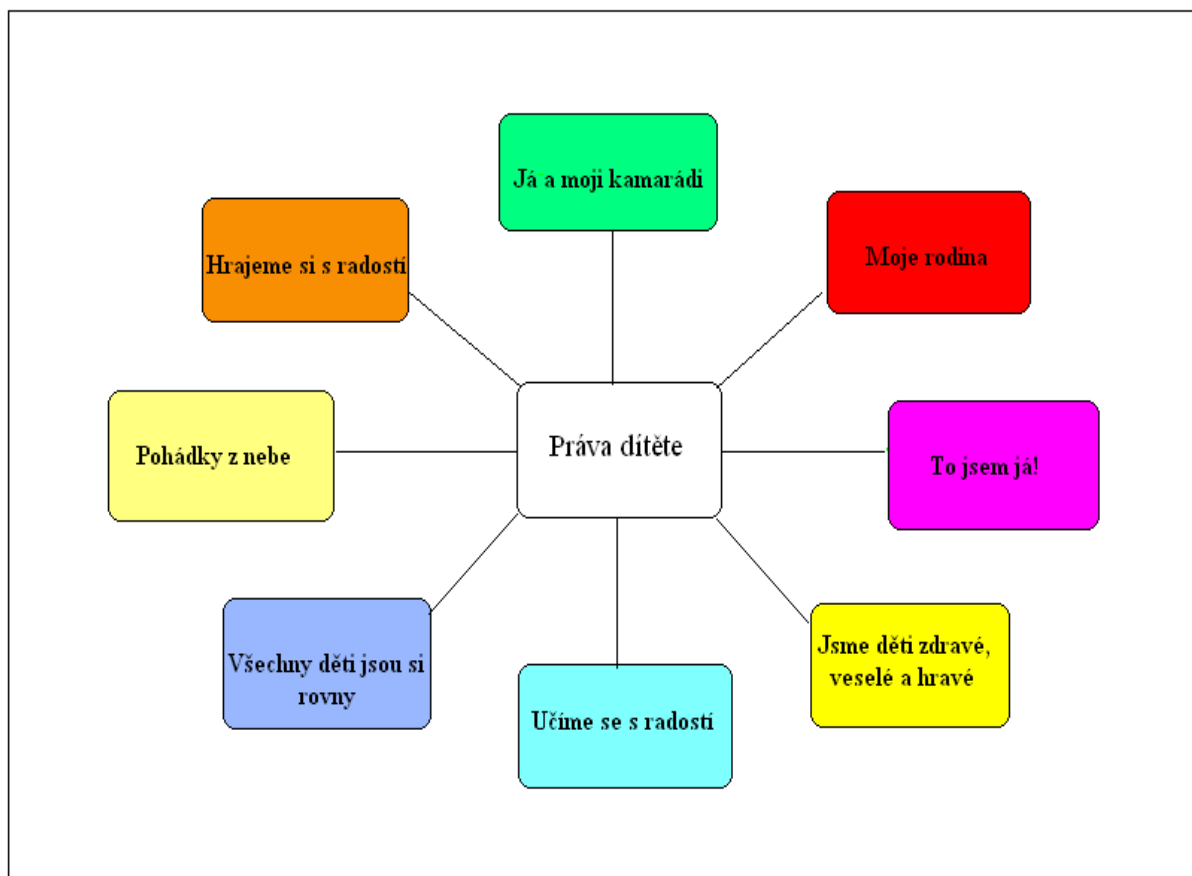
Časový rozsah: v průběhu 1 roku

Věková skupina: 2 – 6 let (heterogenní skupina)

Průběžné činnosti a příležitosti:

- pravidelné oslavy narozenin,
- vyjadřování pocitů a prožitků dítěte ze hry s následným rozbořem (*S kým jsem si hrál? Proč a jak jsme si pomáhali? Co se mi líbilo? Co mi vadilo?*),
- sociální hry (*Ach ta jména, Na představování, Na dotyky, Přál bych si, Hledej kamaráda, Kdo je velitelem, Na kouzelníka, Na molekuly.*) zaměřené na vzájemnou součinnost a spolupráci, sounáležitost a schopnost všimnout si druhých, rozvoj dovedností spolupracovat a empatii,
- popisy obrázků s převedením do situací dětem blízkých (např. co se nedělá, pojď si se mnou hrát, mám kamaráda, dvojí radost),
- řešení a rozbor vzniklých problémů za spoluúčasti dětí a domluvených pravidel chování,
- práce ve dvojicích, trojicích, skupinové činnosti (jak vyřešit problém),
- rozhovory a plánování společných činností,
- pravidelný komunitní kruh,
- tvorba piktogramů - společně s dětmi vyrobit značky,
- pravidelné hodnocení denních činností dětmi - co se líbilo a co nelíbilo a proč,
- společné oceňování individuálních pokroků dětí,
- Výroba triček s logem MŠ, popř. jménem dítěte,...

Myšlenková mapa:

Moje rodina (Mám právo na svůj domov).....	3
To jsem já! (Mám právo na vlastní názor).....	4
Jsme děti zdravé, veselé a hravé (Mám právo na život a zdravotní péči).....	4
Učíme se s radostí (Mám právo na vzdělání a přístup k informacím).....	4
Všechny děti jsou si rovny (Mám právo na rovnoprávnost).....	4
Pohádky z nebe (Mám právo na volbu své víry).....	5
Hrajeme si s radostí (Mám právo na hru a volný čas).....	5

I. Já a moji kamarádi (Mám právo na lásku, přátelství a na sdružování)

Úvodní tematický celek je v měsíci září zaměřen na občanská práva a svobody a je spojen i s problematikou adaptačního období dětí. Pro některé je to příchod po dlouhých prázdninách a pro ostatní je to úplně nová životní situace. Různorodé činnosti a hry by měly pomoci dětem překonat adaptační problémy, měly by jim poskytnout bližší seznámení s učitelkou, dětmi ve skupině, s prostředím MŠ.

Návrh aktivit:

Četba „Jak jsem se ztratila aneb Malá vánoční povídka“ (Ludvík Aškenazy).

Dramatizace - navození situace „ztratil jsem se“ a reakce dětí (jak jsem se cítil sám? Umět zavolat pomoc, na koho se obrátit, neodcházet s neznámými lidmi - bránit se možnému násilnému odvezení)

Úsměv

Komunikování i neverbálním způsobem, soucítění

Děti v průběhu dne v mateřské škole rozdávají obrázky úsměvů komukoli, o kterém si myslí, že ho potřebuje - rozvinout myšlenku o důležitosti úsměvu

Ve dvou se to lépe táhne

Práce s příslovím (Petr Kukal: Říkejme si přísloví – str. 114)

II. Moje rodina (Mám právo na svůj domov)

"Dítě má právo na rodinu." Je důležité, aby si děti uvědomily, co je vlastně rodina a co je jejich domov - uvědomování si, že domov může být jako útočiště. Děti se seznámí s přesným pojmenováním členů rodiny, formou vyprávění či kresby budou seznamovat ostatní ve své skupině, jaká je jejich rodina. Poskytneme podmínky pro námětové hry s tématem rodina . Formou předčítání, besedy, ale i básniček si děti uvědomují, co je vlastně domov.

Návrh aktivit:

Sledování seriálu „Kostičky“, oddíl „Naše rodina“. Po shlédnutí následuje:

rozhovor s dětmi o tom, co si představují pod pojmem domov, rodina

seznámení dětí s Právy dítěte (právo na rodinu, na jméno atp.)

Můj domov

Upevňování vědomí o základní potřebě člověka o ochraně, učit se najít ochranu a bezpečí.

Porovnání - dům i byt nám poskytuje určitou ochranu a bezpečí (před počasím, pro odpočinek, pro intimní chvíle s rodiči)

Můj dům

Uvědomování si, že domov může být jako útočiště, výpovědi zjišťujeme vazby dětí k jiným lidem (i zvířatům). Vytváření "vlastního domu" z krabice, dítě si do oken svého domu nakreslí ty, s kterými by chtělo bydlet

Jak jsem se narodil

Děti si z domova přinesou svatební foto rodičů, u nesezdaných párů foto matky a otce a svoji fotografii, když byly miminka.

Prohlížení fotografií, komentář dětí k vlastním fotografiím, vytvoření nástěnky s fotografiemi co si pamatujeme, když jsme ještě nechodily do školky, nebo co nám o batolecím a novorozeneckém období říkali rodiče

využití materiálu pro sexuální výchovu Program sexuální výchovy dětí předškolního věku, rozhovor nad obrázky, zážitky dětí

III. To jsem já! (Mám právo na vlastní názor)

„Dítě má právo na svůj vlastní názor“. Uvědomění si vlastního Já, vytváření představ o sobě samém - každé dítě je stejně důležité, podporovat sebevědomí dítěte, uvědomění si své ceny, významu své osoby, ochrana osobního soukromí a bezpečí, učit se naslouchat a vyjádřit své zážitky, myšlenky, názory, obhajovat a přijímat jiný názor.

Návrh aktivit:

Komunikační kruh a kouzelný předmět

Děti si v kruhu posílají předmět, jehož držení opravňuje ke sdělování myšlenek, zážitků, přání. Mluvit může pouze ten, kdo má právě předmět v ruce, ostatní musejí vyčkat, až se jim předmět do ruky dostane. Děti se učí naslouchat, ale i vyčkat, tolerovat mluvený projev druhého.

Kouzelný kamínek

Uprostřed kroužku jsou mušličky, děti mají za úkol se pouze dívat, která z mušlíček by se jim líbila. Na povel si mohou tu "svoji" vzít. Následně mají popsat, proč si zrovna tuhle mušličku vybraly.

Dát dětem prostor pro evaluaci

Co se dětem líbilo nebo nelíbilo nebo, co mi bylo příjemné, co nepříjemné atp.

IV. Jsme děti zdravé, veselé a hravé (Mám právo na život a zdravotní péči)

Zaměřeno na prevenci zdraví. Děti poznávají své tělo, seznamují se s jeho funkcemi, poznávají, co tělu prospívá, co je zdravé. Dát dětem základní povědomí o zdravém životním stylu.

V zdravém těle zdravý duch

práce s příslovím

Pohádka „Otesánek“

Zdravíčko, pane doktore

V. Učíme se s radostí (Mám právo na vzdělání a přístup k informacím)

"Děti mají právo na vzdělání, mají právo užívat volného času, rekreace a kulturních aktivit. Mají právo přístupu k informacím různých zdrojů." Tento tematický celek by měl vycházet z toho, co děti zajímá. Již jsme zjistili, o co děti mají největší zájem, na co si hrají při spontánních činnostech. K rozšíření určitých situací a námětů pro děti připravit podmínky (obrázky, povídání, tvořivé činnosti, objevy a zkoumání předmětů či jevů). Seznamovat je s knihou, encyklopediemi, počítačem, hledat různé informace k našemu tématu.

VI. Všechny děti jsou si rovny (Mám právo na rovnoprávnost)

„Děti mají právo na rovnoprávnost“. Prostřednictvím literatury, filmů, obrázků, fotografií seznámíme děti s odlišnostmi u lidí v našem okolí, ale i ve světě, respektovat právo na soukromí a tajemství. Ve skupině dětí jsou i cizí státní příslušníci, kteří nás seznámí s jejich kulturou (besedy, ale i příprava národních pokrmů). Děti potkávají ve svém okolí i jinak odlišné lidi, kteří jsou například postižení (poznáváme a užíváme svých smyslů, učíme se jak jim pomáhat - cílem je, aby děti tyto lidi přijímaly, takové, jací jsou.

Děti světa

Dětství je všude stejné bez ohledu na národnost, rasu, pohlaví - porovnávání fotografií nebo obrázků dětí různých národností s fotografiemi dětí ve třídě, lepení obrázků dětí do mapy světa podle místa jejich původu

V čem jsme jiní a v čem stejní?

Učit děti vnímat rozdíly a společné znaky dětí na fotografiích (ze hry "Děti světa")

třídění dle kritérií: chlapeč x dívčí, světlavší x tmavší, starší x mladší

hledání, co nás spojuje: chodíme do mateřské školy, máme rodiče, dělíme se ve třídě o hračky, jezdíme společně na výlety

Kdo je nejdůležitější na světě?

„Každé dítě je stejně důležité“ (uvědomění si své ceny, významu své osoby). Na dno krabice s víkem umístíme velké zrcadlo.

zachování tajemství – motivace - v krabici je obrázek někoho, "kdo je nejdůležitější na světě".

Děti během volných činností postupně přicházejí podívat se na tajemství obrázku nejdůležitějšího člověka, ale musí zachovat tajemství před ostatními, nic neprozradit, děti odpoví ve společné skupině na otázku, kdo že je to nejdůležitější na světě, rozvinout myšlenku o důležitosti všech lidí na světě.

VII. Pohádky z nebe (Mám právo na volbu své víry)

Respektovat rodinnou náboženskou výchovu. Věku přiměřenou formou seznamovat děti s významnými církevními svátky, o životě některých svatých (velikonoční, vánoční svátky, sv. Lucie, sv. Petr, sv. Mikuláš, pán Bůh), upozornit na možnost volby víry.

Pohádky z nebe, Broučci, O duhovém andílku

VIII. Hrajeme si s radostí (Mám právo na hru a volný čas)

Dostatečný prostor pro volné činnosti – spontánní hru, podporovat u dětí jejich zájmy, respektovat potřeby dětí, učit se vymezit svůj životní prostor, respektovat právo na soukromí a tajemství

Možnost volby hračky nebo činnosti dle vlastního výběru

Možnost odpočinku na nějakém klidném místě

To je moje místo

Pochopení důležitosti vlastního prostoru – děti mají k dispozici vlastní polštářek z domova, mazlíka, využívají je např. při cvičení, při odpočinku, když hledají svůj klid a ostatní jeho potřebu vlastního místa respektují - postupný nácvik (je to můj prostor i když je malý).

Moje bublina

Fiktivní mýdlová bublina obklopuje každého, dej pozor, abys ji svojí neopatrností sobě či kamarádovi neprasknul.